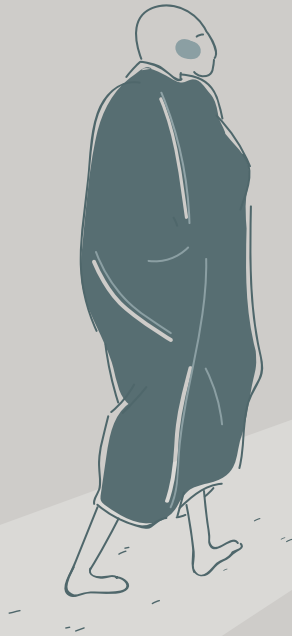

มีอะไรน่าคิด ชีวิต 50 ปี

บันทึก

“การเดินทาง ที่มีสิ้นสุด...”

พระครู โพธิญาณ

มีอะไรน่าคิด ชีวิต 50 ปี

บันทึก

“การเดินทาง ที่มีสิ้นสุด...”

พระครูโพธิญาณ

สำนึกในคุณ

ด้วยความสำนึกในคุณของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ด้วยความสำนึกในคุณของท่านเจ้าคุณพระเทพโพธิวิเทศ

สมณะศักดิ์เดิม พระราชรัตนรังษี (วิริยุทธ์ วิริยุทธ์)

หัวหน้าพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล

ท่านมอบชีวิตใหม่ให้ ณ ไต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ พุทธคยา ประเทศอินเดีย

ด้วยความสำนึกในคุณของ พระอาจารย์สมทบ ปรีกักรัม

ผู้ให้แรงบันดาลใจในการบวชและการศึกษาปฏิบัติ

ซึ่งตรงตามพระธรรมคำสอน

ด้วยความสำนึกในคุณของพระอาจารย์ใหญ่

พะเอ้าตอยะสยาตอ อาจิณณะ

ท่านใช้เวลาเกือบทั้งชีวิตศึกษา ปฏิบัติ และสอน

ให้เราสามารถปฏิบัติได้ตามคัมภีร์วิสุทธิมรรค

ด้วยความสำนึกในคุณของพระอาจารย์เรวตะ ท่านเป็นทั้งแรงบันดาลใจ

และสอนให้ปฏิบัติตามวิธีการที่พระอาจารย์ใหญ่ร้อยเรียงมา

ด้วยความสำนึกในคุณและการเสียสละที่ยิ่งใหญ่ของโยมพ่อโยมแม่

อดีตภรรยา และลูก ๆ ที่ให้โอกาสอันหาได้ยากยิ่ง

ในการที่มนุษย์จะได้บวช

พระรู่จ โพธิญาณ

“การเดินทาง ที่ไม่มีสิ้นสุด...”

นายรุจ ดุลยากร

ชาติะ 23 ธันวาคม 2508

มรณะ 14 มีนาคม 2555

คำไว้อาลัย

นายรุจ ดุลยากร
ผู้ที่หลายคนมักเรียกว่า ‘ครูโต๊ะ’
หรือ อาจารย์รุจ ดุลยากร

เป็นบุตรชายคนโตของ
คุณพ่อโรจน์ คุณแม่วิมล ดุลยากร
เจ้าของโรงเรียนบรรจงรัตน์ ลพบุรี
เป็นตระกูลค้าทอง ขอบสร้างวัด มาเก่าก่อน
มีน้องสาวสามคน คือ คุณวิม คุณวาม คุณวาว
สมรสกับแพทย์หญิง ชุติพร ศิลมัย
เป็นบุตรสาวของ คุณอานนท์ - คุณจุฑาทิพย์ ศิลมัย
มีบุตรด้วยกัน สามคน คือ
น้องนะโม น้องนะมามี น้องสาธู ดุลยากร

ตลอดระยะเวลา กว่าสี่สิบห้าปี
นายรุจ ดุลยากร ได้ใช้ชีวิตประกอบ
คุณงามความดี ทั้งต่อครอบครัว
และสังคมประเทศชาติ มาตลอด

ในช่วงสุดท้ายของชีวิตได้เป็น
ผู้จัดการความสุขและนายกสโมสรใจใส
ของโรงเรียนบรรจงรัตน์
ได้จัดการความสุข ภายใต้โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ให้กับครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และกับบุคคลทั่วไป
ตามหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ต่ำกว่าร้อยรุ่น
นับเป็นจำนวนคนไม่ต่ำกว่าหมื่นคน
ซึ่งเป็นเทคนิคการดูแลกาย จิต สังคมและจิตวิญญาณ
ให้สมดุลแบบง่าย ๆ ในวิถีพุทธ อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ
และใช้หลักจิตวิทยาในการช่วยให้เข้าใจตัวเองและผู้อื่น
กับโหราโยคะในการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับจักรวาล

ใครเลยจะคิดว่า ผู้จัดการความสุข
ผู้ชวนชาวบ้านชาวเมือง ยิ้มและหัวเราะ
จะประสบโรคร้ายทางจิตวิญญาณ
จนไม่อาจทานทน และต้องจากโลกนี้ไป

ในปลายปี พ.ศ. 2554 นายรุจ ดุลยากร
ได้พบเห็นว่า โรคภัยได้กำเริบหนัก
วิชาการต่าง ๆ ที่ร่ำเรียนมา ทั้งทางโลก ทางธรรม
รวมทั้งที่ได้เคย นำมาสอนนั้น
ใช้ได้เพียงแค่ ยิ้มและหัวเราะไปวัน ๆ
ไม่สามารถทำให้ หายขาดจากโรคภัยได้
เขาคิดหนักมากกว่า จะมีชีวิตอยู่ต่อไป
โดยเพียงแค่ ให้สามารถยิ้ม และหัวเราะได้ไปวัน ๆ
กระทั่งตาย...เท่านั้นหรือ...

นายรุจ ดุลยากร พยายามเยียวยาตนเอง
ถึงต้นปี พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นปีฉลองสัมพุทธชยันตี
2600 ปีแห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
และในวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2555 เวลา 17:30 น.
นายรุจ ดุลยากร ได้จากลาโลกนี้ไปด้วยอาการสงบ
ณ ใต้ต้นโพธิ์ตรัสรู้ พุทธคยา ประเทศอินเดีย
รวมสิริอายุได้ สี่สิบหกปี สองเดือน กับยี่สิบเอ็ดวัน

ขอเชิญผู้มีเกียรติทุกท่าน สงบนิ่ง...
ไว้อาลัยให้ นายรุจ ดุลยากร เป็นเวลาหนึ่งนาที...

พระรुจ โปธิญาณ

ผู้เขียน หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
ชีวิตของ นายรุจ ดุลยากร
และ “มีอะไรน่าคิด ชีวิต 50 ปี ”
จะเป็นอุทาหรณ์ เตือนใจสาธุชน
ผู้ยังมีโรคร้ายทางจิตวิญญาณ คือ
กิเลส ความโลภ โกรธ หลง
ซึ่งทำให้ต้องจมอยู่ในวัฏฏทุกข์
และเป็นแรงบันดาลใจ ให้กล้า
เพื่อจะก้าวออกจากทุกข์...
โดยเฉพาะ...การก้าวออกที่สำคัญ คือ
การก้าวออกจากบ้าน และมุ่งมั่นเพื่อ
จะเดินตามพระพุทธเจ้า อย่างจริงจัง

พระปัจฉิมโอวาท ทรงแสดงไว้ว่า
“สังขารทั้งหลาย มีความเสื่อมเป็นธรรมดา
เธอทั้งหลาย จงยังประโยชน์ตน และผู้อื่น
ให้ถึงพร้อม ด้วยความไม่ประมาทเถิด”

อย่าเสียโอกาส...เมื่อได้เกิดมาเป็นมนุษย์
ได้พบพระพุทธศาสนา
อย่าเสียโอกาส...เพื่อจะได้รับมรดกธรรม
คือ อริยทรัพย์ มรรค ผล นิพพาน

ขอผู้มีศรัทธาทั้งหลาย
จงฉกฉวยโอกาสอันดีงามนี้
รับมรดกธรรมอันมีค่าจากพระพุทธองค์
ด้วยกัน...ทุกผู้...ทุกคน...เทอญ...

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี
กรรมใด ๆ ซึ่ง นายรุจ ดุลยกร ได้เคยล่วงเกินทุก ๆ ท่าน
ทั้งที่ตั้งใจ และไม่ได้ตั้งใจ
นายรุจ ดุลยกร ขอขมา และขออโหสิกรรม
ขอให้เหลือเพียง กุศลกรรม ซึ่งจะเกื้อหนุนกัน
เพื่อการออกจาก วัฏฏ์ทุกข์ ต่อไป...

ขอบุญนี้ จงเป็นปัจจัย ให้สิ้นอาสวกิเลส
ขอบุญนี้ จงเป็นปัจจัย ให้ถึงซึ่งพระนิพพาน
ขออุทิศบุญนี้ บูชาพระรัตนตรัย
ขออุทิศบุญนี้ แต่บิดามารดา ครูอุปัชฌาย์ อาจารย์
ขออุทิศบุญนี้ แก่บุตร ภรรยา ญาติสนิท มิตรสหาย
ขออุทิศบุญนี้ แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย
ขอสรรพสัตว์ทั้งหลาย...
จงมีส่วนแห่งบุญนี้ ทั่วกัน ทุกท่านเทอญ สาธุ...

พระรุจ โภธิญาณ

จะมีใครบ้างหนอ...

ที่จะมาเดินทาง
ในยานยนต์แห่งปัญญา
หมดฝันทางโลก มาฝันทางธรรม
แล้วโยยบินออกจาก “สังสารวัฏ”

สารบัญ

ตอนที่ 1	การเดินทางของชีวิต	1
ตอนที่ 2	การเดินทาง สู่เป้าหมายที่แท้จริง	11
ตอนที่ 3	เป็นเพราะรัก สัจสารจึงยาวนาน	15
ตอนที่ 4	สังสาร คือ วัฏฏทุกข์	19
ตอนที่ 5	บวช เพราะอยากรู้ อยากรู้เห็น	27
ตอนที่ 6	46 ปี ที่หลงทาง ในสังสาร อีกนับไม่ถ้วน	31
ตอนที่ 7	ประกาศทุกข์ ได้ก้อนฟ้า	37
ตอนที่ 8	โชคดี ที่ได้ บวช	45
ตอนที่ 9	มหัศจรรย์ บาดรของพระพุทธองค์	53
ตอนที่ 10	โง่แล้ว อย่าเพิ่งรีบขยัน	59
ตอนที่ 11	ปฏิบัติบูชา ที่ได้ต้นโพธิ์	65
ตอนที่ 12	ประกาศธรรมก้อนฟ้า ในแดนพุทธภูมิ	73
ตอนที่ 13	เป็นหุ่นขี้ผึ้ง ประจำ ถ้าพระโมคคัลลานะ	81
ตอนที่ 14	สมตั้งใจ ได้ไปปฏิบัติ ที่พม่า	89
ตอนที่ 15	ปฏิบัติตาม คัมภีร์วิสุทธิมรรค	93
ตอนที่ 16	แสงแห่งสมาธิ	99
ตอนที่ 17	แสงแห่งปัญญา	105
ตอนที่ 18	ปฏิบัติ เหมือนในคืนวันตรัสรู้	113
ตอนที่ 19	ใช้เวลาปฏิบัติ เท่ากับ เรียนชั้น ป.1 หรือยัง	127
ตอนที่ 20	ถ้าไม่บวช ก็ยาก ที่จะเรียนจบ ทางธรรม	131
ตอนที่ 21	การบริหารจัดการ สู่ความหลุดพ้น	137
ตอนที่ 22	ได้สร้างสวรรค์ ให้ผู้ปฏิบัติธรรม	145
ตอนที่ 23	แสนสุขใจ ที่ได้ปลูก ต้นพระศรีมหาโพธิ์	149

ตอนที่ 1

การเดินทางของชีวิต

ที่อยาก เป็นนั่น เป็นนี่
จริง ๆ แล้วอยากเป็น พระพุทธเจ้า...

เดินทางมา...ร่วมล้านกิโลเมตร
ขับเอง...ก็เฉียดถึง
แต่ก็ยังไม่ถึงเป้าหมายสักที

รวมระยะเวลาที่นั่งอยู่ในรถ
ก็หลายหมื่นชั่วโมง
คิดแล้ว น่าใจหาย
และยิ่งเดินทาง...
เหมือนยิ่งห่างไกลเป้าหมาย...ไปทุกที

เมื่อมานั่งสมาธิ พันชั่วโมงแรก
รู้สึกว้าว...ซ้ำและยังอีกไกล
แต่พันชั่วโมงหลัง เริ่มรู้สึกว้าว
และใกล้เป้าหมาย เข้าทุกที ...

แต่ก่อน
เคยคิดว่า เวลา คือ ความรัก
เพราะ ที่ได้มีรัก ที่นั่น มักมีเวลา
เพิ่งมาคิดได้ว่า...
เวลา คือ อนิจจัง
ผล ของ เวลา คือ ทุกข์
เป็นเพราะ ไม่เห็นอนัตตา

ตั้งบริษัทมาหนึ่ง ชื่อ อนัตตา
ก็ไร้แก่นสาร ไร้ตัวตน สมชื่อ
เพิ่งรู้ว่า...ต้องมาบวช
จึงจะเป็นเจ้าของบริษัทอนัตตา สมชื่อ

อยากเป็น ผู้จัดการความสุข นักบริหารอารมณ์
ทำอะไร เพาะปลูก ปัญญา
เพิ่งสนใจที่ได้พบ พระพุทธเจ้า จจริง ๆ

เพิ่งรู้ว่า
ที่อยากเป็นนั่น เป็นนี่
จริง ๆ แล้ว อยากเป็นพระพุทธเจ้า
เวลาเลยยาวนาน เป้าหมายเลยไกล
เพียงแค่ ‘ไม่เห็น’ อนัตตา
เห็นผิดว่า มีพระพุทธเจ้าจริง ๆ
จริง ๆ แล้ว
มีเพียงแค่ รูป กับ นาม กับ เหตุปัจจัย

พระพุทธเจ้ายังไม่ใช้อัตตาตัวตนเลย
แล้วเราจะมีตัวตนได้อย่างไร

ได้สร้างโรงเรียน ก็น่าภูมิใจ
ได้ช่วยเด็ก ๆ ได้ช่วยโยมพ่อ โยมแม่
สร้างบ้าน สร้างเมือง ก็เคย
ได้ช่วยชาวบ้าน ชาวเมือง
แต่สร้างวัด ปิติ สุขที่สุด
ได้ช่วยพระพุทธเจ้า

2500 ปี กิ่งพุทธกาล
ไม่ได้ฉลอง เพราะเกิดไม่ทัน
โชคดีที่ไม่พลาด

ฉลอง

สัมพุทธชยันตี

2600 ปี แห่งการตรัสรู้

แต่ที่แน่ ๆ โชคดี
ที่ได้ใช้โอกาสความเป็นมนุษย์
ตามรอยบาทพระศาสดาได้ทัน

ชื่อว่ารุจ แปลว่า รุ่งเรืองสว่าง
โยมพ่อโรจน์ ก็รุ่งเรือง สว่างสุกใส
โยมแม่วิมล ก็บริสุทธิ์ งามกระจ่างใจ
วิม วาม วาว น้องสาว ล้วนแล้วแต่
แสงเรืองรอง แห่งปัญญา
นามสกุล ตุลยากร ก็ทางสายกลาง
พ่อตาอานนท์ ก็ชื่อเหมือนพระมหาสาวก
อุปัฏฐากประจำพระพุทธเจ้า
แม่ยายจุฑาทิพย์ ก็มีจุวิเศษแห่งปัญญา
นามสกุล ศิลมัย ก็พร้อมทั้ง ศิลมัย รักษาстил
อดีตภริยา ชูลีพร ก็ สิริมงคลจากการไหว้
ลูก ๆ นะโม นะมามิ สาธุ ก็ล้วนแล้วแต่
นอบน้อมกราบไหว้บูชา พระพุทธเจ้า ทั่วทุกคน
ตั้งบริษัทอนัตตา ก็ไว้แก่นสารตัวตนสมชื่อ
มีวงดนตรีสังฆรัตน์ ก็เสียงศักดิ์สิทธิ์ บูชาพระรัตนตรัย
โรงเรียนบรรจงรัตน์ ก็บรรจงรักษาพระรัตนตรัย
สร้างหมู่บ้าน วิมลรัตน์ ก็งามบริสุทธิ์ ดุจพระรัตนตรัย

เป็นได้ถึงขนาดนี้ ไม่ออกบวช อย่างไรไหว...?

ถามว่า

ไม่หวังโยมพ่อแม่ บุตร ภริยาหรือ

ก็คิดหนัก อยู่เหมือนกัน

แต่ ก็คิดว่า ทุกคนต้องเป็นตามกรรม
ถ้าไม่มี พระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง น่าห่วงกว่า...

ความเป็น พ่อ แม่ ลูก ไม่สามารถพึ่งได้ตลอด
แต่ เป็นพระ พึ่งได้แน่นอน...

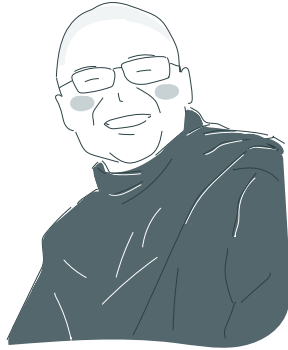
พระพุทธองค์ ทรงสอนไว้

เป็น ลูกต๊ะ	ก็ช่วยให้ พ่อแม่ มีความสุข อย่างเก่ง แค่ระดับ กามสุข
เป็น พ่อต๊ะ	ก็ช่วยให้ ภริยา ลูก ๆ มีความสุข อย่างเก่ง แค่ระดับ กามสุข
เป็น นายต๊ะ	ก็ช่วยให้ พี่น้อง เพื่อน ๆ มีความสุข อย่างเก่ง แค่ระดับ กามสุข
เป็น ครูต๊ะ	ก็ช่วยให้ เด็ก ๆ มีความสุข อย่างเก่ง แค่ระดับ กามสุข
ผู้จัดการรู่จ	ก็ช่วยให้ บุคลากร มีความสุข อย่างเก่ง แค่ระดับ กามสุข
อาจารย์รู่จ	ก็ช่วยให้ ประชาชน มีความสุข อย่างเก่ง แค่ระดับ กามสุข
แต่ เป็น พระรู่จ	สามารถช่วยให้ ทุกคน มีความสุข... ในระดับ ฅาน มรรค ผล นิพพาน

พระพุทธรเจ้า ทรงแสดง ลำดับของความ
ขั้นต้น กามสุข คือ
ได้ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ที่ดี
ขั้นต่อมา คือ ฅาน 1 – 4 และ อรูปฅาน 1 - 4
มีถึง สัณญญาเวทิตนโรธ รวมแล้วมี 10 อันดับ
อันดับต้น ๆ ซึ่งพอจะรับรู้ และเข้าใจกันได้ง่าย ๆ คือ กามสุข
แต่ที่สูงกว่านั้นต้องฝึกกัน แล้วจึงจะรู้ได้ด้วยตนเอง

50 ปี เป็นอะไรที่นานที่สุด

- เป็น เด็กอ่อน ได้ 4 ปี
- เป็น เด็กอนุบาล ได้ 2 ปี
- เป็น เด็กประถม ได้ 6 ปี
- เป็น เด็กมัธยม ได้ 6 ปี
- เป็น เด็กมหาวิทยาลัย ได้ 5 ปี
- เป็น นักศึกษาปริญญาโท 2 ปี
- เป็น ผู้รับเหมาเฟอร์นิเจอร์ 7 ปี
- เป็น หมอดูลายมือ 1 ปี
- เป็น ช่างทอง 2 ปี
- เป็น ผู้จัดการบ้านจัดสรร 2 ปี
- เป็น นายกลสมสรโรตารี 1 ปี
- เป็น ผู้จัดการโรงเรียน 7 ปี
- เป็น นายกลสมสรใจใส 7 ปี
- เป็น วิทยากร 7 ปี
- เป็น พญาโหราโยคะ 5 ปี
- เป็น พ่อ 20 ปี
- เป็น สามี 20 ปี
- เป็น สามเณร 1 ปี ครึ่ง
- เป็น พระ 3 ปี
- แต่... เป็นลูก ได้ 50 ปี นานที่สุด

50 ปี โชคดีอะไร

- โชคดีที่ ไม่ได้ เรียนเก่ง
- โชคดีที่ ไม่ได้ สอนเก่ง
- โชคดีที่ ไม่ได้ ทำงานเก่ง
- โชคดีที่ ไม่ได้ บริหารเก่ง
- โชคดีที่ ไม่ได้ เข้าสังคมเก่ง

ไม่อย่างนั้น คงไม่ได้มานั่งสมาธิ

ถ้า ออกบวชไม่ตี ผิด ?

ก็ต้องผิดมาตั้งแต่ เจ้าชายสิทธัตถะ แล้ว ?

ถ้า ไม่มีวันนั้น

คงไม่มี พระอรุณ โพธิญาณ ในวันนี้

โชคดี

ที่ก่อนหน้านี้ ยังไม่ขยันมาก
เพราะ ยังไม่รู้ แผนที่การเดินทาง
เรียกได้ว่า “โง่ แล้วได้ดี ที่ไม่ขยันมาก”

ถ้า ขยันเดิน ในทางที่ผิด
เช่น อยู่ลพบุรี จะไปเชียงใหม่
แต่ ไปทางทิศใต้ ยิ่งขยัน...ก็ยิ่งไกลออกไปทุกที

หนทางชีวิต จึงยาวนาน
และ ยาวไกล อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ตอนที่ 2

การเดินทาง สู่เป้าหมาย ที่แท้จริง

ทำแล้ว ไม่ชั้ันก็...น่าเสียดาย

พระพุทธรองค์

ทรงแสดงในคาถาธรรมบท
เรื่องอะไร ยาวนาน สำหรับใคร

ราตรี...ของผู้ตื่น...ยาวนาน
โยชน์...ของผู้เมื่อยล้า...ยาวนาน
สังสาร...ของผู้ไม่รู้แจ้งพระสัทธรรม...ยาวนาน

เมื่อแรกตรัสรู้
ท่านยังทรงอุทานว่า

เรา...เดินทางท่องเที่ยวไปในสังสาร...เป็นอนnekชาติ

แต่พระพุทธรองค์ก็ทรงพบหนทาง
และเป้าหมายที่แท้จริง
ทรงสั่งสอนสรรพสัตว์ทั้งหลายให้เดินตาม
ถึงตอนนี้เรียกได้ว่า
ถ้ารู้แล้ว...ไม่ขยัน...ก็น่าเสียดาย

ความจริง...การเดินทาง
เป็นการเรียนรู้ที่มีความสุข อย่างหนึ่ง
หลายสิ่งหลายอย่างสำเร็จ
เพราะการเดินทางที่ถูก
แต่กว่าจะถึงเป้าหมาย
แต่ละอย่างก็แสนจะเหน็ดเหนื่อย
ถึงที่หมายที่พอใจแล้ว
ก็เดินทางต่ออีก...ไม่มีที่สิ้นสุด
แต่การเดินทางอย่างพระพุทธองค์...มีที่สิ้นสุด

4 อสงไขย กับอีกแสนมหากัป
คือ นานมาก ๆ
เป็นระยะเวลาซึ่งพระโพธิสัตว์
ได้ใช้ในการเดินทางในสังสาร...เพื่อบำเพ็ญบารมี
หลังจากได้รับพุทธพยากรณ์แล้ว
เพื่อจะตรัสรู้ธรรม เป็นพระพุทธเจ้า
เพื่อถึงเป้าหมายที่แท้จริง...ที่สิ้นสุด

ถามว่า

หนทาง ที่มีสิ้นสุด
และเป้าหมายที่แท้จริง คืออะไร ?

พระพุทธองค์
ทรงตรัสรู้ อริยสัจสี่

ทุกข์ คือ สภาวะ ที่ทนได้ยาก
สมุทัย คือ สาเหตุ ที่เกิดทุกข์
นิโรธ คือ นิพพาน ความดับทุกข์
มรรค คือ วิธี ทางดับทุกข์

ดังนั้น เป้าหมายจริง ๆ
ซึ่งถึงได้และสิ้นสุดได้ คือ นิพพาน
แผนที่และวิธีการเดินทาง
คือ อริยมรรคมีองค์แปด นั่นเอง...

ตอนที่ 3

เป็นเพราะรัก สักสารจึงยาวนาน

รักอะไร...ก็ทุกข์...กับสิ่งนั้น

จริงแล้วเวลา คือ ความรัก...ก็ไม่ผิด
ก็เพราะว่า รัก ชอบ เห็นดี เห็นงาม นี่แหละ
จึงอยากทำนั่นทำนี่ อยากเป็นนั่นเป็นนี่
เวลาจึงยาวนาน หนทางจึงยาวไกล
ทำแล้วทำอีก ได้เป็นแล้วก็เป็นอย่างอื่นอีก

แต่ที่ไม่เคยทำ ไม่เคยเป็นกันเลย
คือ การทำและการเป็น อย่างพระอรียเจ้า

เพราะรักใน โหราและโยคะ
จึงใช้เวลากับ โหราโยคะ ไปอย่างมากมาย
เสียงานเสียการ กับเรื่องนี้ไปเยอะ
คงไม่ใช่ชาตินี้ชาติเดียว ที่ได้ทำ...

เพราะรักต้นไม้
โยมพ่อ จึงอยู่กับต้นไม้ได้ทั้งวัน
ที่สุข เพราะเห็นการเจริญเติบโต
เห็นความงอกงาม เหมือนลูกน้อยที่เจริญเติบโต
แต่ถ้ามีใครมาตัดทำลาย
ก็เหมือนทำร้ายหัวใจกัน

เพราะ รักโรงเรียน
โยมแม่ ก็อยู่กับโรงเรียนมาตลอดห้าสิบปี
มีความสุข เพราะเห็นโรงเรียน
เติบโตขึ้นได้ตั้งใจ
ใจ ก็ผูกพันอยู่กับโรงเรียน
ทุกลมหายใจเลย ก็ว่าได้

แต่ว่า...ต้องรับผิดชอบชีวิตคนตั้งสองพันคน
มันสุข หรือ ทุกข์
ต้องใช้ความหนักแน่น อดทน ขนาดไหน
จึงจะทำได้ขนาดนี้

ถามว่า จริงแล้ว ห้าสิบปีที่น่าภูมิใจ
มันทุกข์ หรือ สุข

คงไม่ผิดที่
พระพุทธเจ้าทรงสอนว่า

“รักอะไร ก็ทุกข์ กับสิ่งนั้น”

เพราะว่า
รักลูก...ก็ทุกข์กับลูก
รักสามี...ก็ทุกข์กับสามี
รักภรรยา...ก็ทุกข์กับภรรยา
และในที่สุด ก็ไม่มีสิ่งใดที่เรารักที่สุด
เท่ากับ...รักตนเอง

เราจึงทุกข์ เพราะรัก
และยึดมั่น...ในตัวเรา...มากที่สุด

พระพุทธองค์ จึงสอนให้
ไม่ควรยึดสิ่งเป็นที่รักไหน ๆ ในโลก

เพราะ...การพรากจากสิ่งที่รัก
ความผิดหวัง ไม่ได้ตั้งใจ
ความหวัง หวัง กังวล
ความเศร้าโศกเสียใจ
ความทุกข์กาย ทุกข์ใจ
เป็นผลตามมา อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

และเพราะรักด้วยตัณหา นี้แหละ
ทำให้ต้องเกิด ซ้ำแล้ว...ซ้ำเล่า
สังสาร จึงยาวนาน ไม่มีที่สิ้นสุด...

ตอนที่ 4

สังสาร คือ วัฏฏทุกข์

อหากเกิดอีก กลัวอะไร
เราเป็นคนดี คิดดีทำดี
เกิดแล้ว ต้องได้รับผลดีสิ...

เรามักใช้คำว่า ‘น่าสงสารจัง’
เวลาเห็นคนเป็นทุกข์
เวลาที่เรารู้สึก ‘กรุณา’
ปรารถนาให้เขาพ้นจากความทุกข์

ซึ่งจริง ๆ แล้ว เราสามารถ
เจริญกรุณาได้กับทุกสรรพสัตว์
ตราบใดที่ยังไม่สามารถออกจากสังสาร
ก็น่าสงสารทั้งนั้น

สังสาร สังสารวัฏฏ์ สังสารทุกข์ สังสาระ
คือ วัฏวนแห่งการเวียนว่าย
ตาย เกิด อย่างเดียวกัน

สำหรับผู้ไม่เห็นโทษภัยในสังสาร
การตาย...ไม่น่ากลัว
การเกิด...ไม่น่ากลัว

สำหรับผู้ que เห็นโทษภัยในสังสาร
การตาย...ไม่น่ากลัว
การเกิด...น่ากลัวกว่า

การเห็นโทษ เห็นภัย
ดูเหมือน ไม่ใช่เรื่องยาก
ถ้าเป็นเพียงระดับ ความคิด ความเข้าใจ
แต่ ให้ถึงระดับ ญาณปัญญา
ซึ่งสามารถสะท้อนใจ
สะท้อนกิเลส สะท้อนจักรวาล
เป็นเรื่อง...ไม่ง่ายเลย

ทำไม จึงใช้คำว่า
สะท้อนกิเลส สะท้อนจักรวาล

เพื่อให้เห็นถึง พลังปัญญาญาณ
ซึ่งนำไปสู่ มรรคจิต
แล้วตัดกิเลส ทำลายสังสารได้
ไม่มีพลังใด ๆ เทียบเท่า

แม้...ล้วนเท่าระเบิดปรมาณู
ซึ่งทำลายฮีโรซิม่า อาจทำลายโลกได้
แต่ทำลายกิเลส ทำลายสังสารวิฏ...ไม่ได้

การเห็นทุกข์
ของ ผู้ประสบความสำเร็จทางโลก
เป็นเรื่องยากที่สุด

ตอนก่อนบวช
ยังไม่เห็นชีวิต มันจะทุกข์ตรงไหน
มีความพร้อมทุกอย่าง ตั้งแต่เกิดมา
อยากทำอะไร...ก็ได้ทำ
อยากจะเป็นอะไร...ก็ได้เป็น

พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ได้สร้างฐาน
ทางบ้านและสังคมไว้อย่างดี
เรียกได้ว่า เป็นเจ้าชายน้อย ๆ
ในอาณาจักรหนึ่งก็ว่าได้

ญาติพี่น้องก็ดี ประสบความสำเร็จกันทุกคน
บุตร ภรรยา ยิ่งน่ารัก หาใด ๆ เปรียบได้ยาก
หลายคนคงจะคิดว่า เป็นชีวิตที่น่าอิจฉาที่สุด

บวช...เพราะเห็นทุกข์
คงจะเข้าใจกันได้ยาก

แต่ก่อน
ก็ไม่เคยคิดถึงเรื่อง
ออกจากสังสารทุกข์

ใครพูดเรื่อง ‘ทุกข์’
ก็ว่า...เขามองโลก ในแง่ร้ายจัง
ต้อง ใจใส...โลกสวยซี
โลกนี้ มีแต่ความสุข

“เราเป็นผู้สร้างโลก เราจะทำความดี”

อยากเกิดอีก กลัวอะไร
เราเป็นคนดี คิดดีทำดี
เกิดแล้ว ต้องได้รับผลดีสิ...

หาว่าไม่รู้ ว่า ผลจากการทำบาป
ก็ตามส่งผล อีก็เยอะ!
และที่หนีไม่พ้น คือ...
ความเสื่อม แก่ เจ็บ ตาย

ถ้าพูดถึง ‘ทุกข์’ ในชีวิตประจำวัน
ดูเหมือนเป็นเรื่องเล็กน้อย
โลกสมัยนี้ ก็ออกแบบเครื่องมือแก้ทุกข์
ไว้เกือบทุกอย่าง
ดีกว่า สวยกว่า ไพเราะกว่า
อร่อยกว่า หอมกว่า เร็วกว่า...

ยารักษา หรือบำรุง
ไม่ให้เจ็บ ไม่ให้ตาย ก็พัฒนาไม่หยุด
หลายคนจึงรู้สึกว่่า ‘ทุกข์’
เป็นเรื่องที่แก้ไขได้
เป็นเรื่องซึ่งทำลายความสามารถ
ของคนเก่งทั้งหลาย

เพราะ ความเก่งในการปรับตัว
เราจึงจมอยู่ในกองทุกข์ได้ดี
เหมือนหนอนมีความสุขอยู่ในอุจจาระ
ไม่เห็นจะเดือดร้อนตรงไหน??
แต่ในที่สุด...
ก็ต้องยอมรับความจริงว่า เขาไม่อยู่!!

เพราะ ‘ทุกข์’
ที่พระพุทธรองค์ทรงแสดง
เป็น ทุกข์เชิงระบบ
แต่ เรากำลังแก้ ที่ปลายเหตุ
แค่คัน...แล้วเกา เจ็บ...แล้วททายา
ไม่ได้แก้ที่ต้นตอว่า
เพราะมี ‘เรา’ เราจึงคัน...เราจึงเจ็บ
ความผิดพลาดของเรา
จึงผิด มาตั้งแต่เกิดแล้ว
ถ้าไม่แก้ ที่ต้นตอ ก็ผิดซ้ำ...ผิดซ้อน

แต่ การเกิดที่น่ายินดี ก็มีคือ...
เกิดมาเพื่อ...ไม่เกิดอีก

สิ่งที่มีมนุษย์โลก กำลังพยายามทำ
จึงสวนทางกับความเป็นจริง...
พยายาม ให้มันเที่ยง...ทั้งที่ความจริง มันไม่เที่ยง
พยายาม ให้เป็นสุข...ทั้งที่ความจริง มันเป็นทุกข์
พยายาม ให้เป็นตัวตน...ทั้งที่ความจริง ไร้แก่นสาร เป็นอนัตตา

พระพุทธเจ้า

ทรงแสดงไว้ว่า
มีชีวิตอยู่ เป็นร้อยปี...
ไม่เห็นการเกิด และเสื่อมสลาย
สู้มีชีวิตเพียงวันเดียว
แล้วเห็นการเกิด และเสื่อมสลาย...ไม่ได้

ดังนั้น ขอแค่วันเดียว สำหรับชาตินี้
คงไม่มากเกินไป

เพราะ ถ้าเราไม่เห็น ‘ทุกข์’
ไม่เห็นปัญหาต้นตอจริง ๆ
ก็แก้ได้ไม่ตรงจุด และไม่มีพลังนำไปสู่...
การปฏิบัติเพื่อออกจาก ‘ทุกข์’

ตอนที่ 5

บวช...เพราะอยาก²รู้²อยาก²เห็น

อยาก²รู้²จริงๆ ว่า พระพุทธเจ้า²ตรัส²รู้²อะไร ?
อยาก²เป็น²เน²มี²อน²พระ²องค์

ในสมัยพุทธกาล...มีตัวอย่างมากมาย
ผู้ออกบวช ตามอย่างพระพุทธเจ้า
เป็นผู้เห็นทุกข์ โทษภัยในสังสาร กั้นทั้งนั้น
จึงเกิดความสังเวช แล้วสละทิ้งทุกอย่าง...ออกบวช
เพื่อบรรลุนิพพาน มีค่าที่สุด คือ มรรค ผล นิพพาน

แต่...ก็ดูเหมือนว่า
ไม่ได้ทุกข์มาก แล้วทำไมจึงบวช ?
ถามว่า ถ้าไม่ได้บวช เพราะเห็นทุกข์
แล้ว บวชเพราะอะไร ?

ตอนแรก ก็ต้องการเพียงอยากรู้ว่า
พระพุทธเจ้า ตรัสรู้อะไร ?

เพราะรู้สึก린ทจิตใจตัวเอง
ที่อายุจะห้าสิบแล้ว
ยังไม่ได้ศึกษาธรรม
จากพระไตรปิฎกโดยตรงเลย
ทั้งที่สนใจธรรมมาตั้งแต่เด็ก
ปฏิบัติมากี่มาก...แต่ที่เล่นที่จริง
หลงเพลินกับโลกมาเกือบสี่สิบหกปี

อยากใช้เวลาอย่างที่ พระพุทธเจ้า ทรงแสดงไว้
ว่าเป็น วยแห่งปัญญา ในช่วงอายุ 40-50
ให้เป็น ‘วย แห่งการบรรลุธรรม’
เชื่อว่า วยอื่น จะบรรลุธรรมไม่ได้
วัยเด็ก ร่างกายดี แต่มุ่มองแคบ
ความคิด ความเข้าใจ น้อย
วัยชรา มุ่มองกว้าง
ความคิด ความเข้าใจมาก
แต่ ร่างกายแย่

วัยกลางคน - ตอนปลาย
จึงเป็นวัยเหมาะสมที่สุด
ส่วนใหญ่...จะเป็นด็อกเตอร์ หรือ
ประสบความสำเร็จทางโลก ก็วัยนี้

**ถ้าไม่ได้สะดุดใจกับ “สัมพุทธชยันตี”
2600 ปี แห่งการตรัสรู้...คงไม่ได้บวช**

อยากรจะ

“ประกาศธรรม ฉลองชัย ให้ก้องฟ้า”
ท้าทาย ความสามารถของเราที่สุด !

ตอนที่ 6

46 ปี ที่นกลงทางในสังสาร อึกนับไม่ถ้วน

‘ชีวิต’ ผ่านไปไวมาก
และ เราคงเวียนเกิด เวียนตาย
มาทำแบบนี้ นับครั้งไม่ถ้วน

ลองดู ตัวอย่างชีวิต
ผลไปแบบเดียว
ตอนเด็ก ก็อยากเป็นนักประดิษฐ์
โตมาหน่อย อยากเป็นแพทย์อาสา
แต่ หัวไม่ถึง เป็นได้แค่สถาปนิก
ทำงานได้แค่ รับเหมาตกแต่ง

พอมีรายได้ ก็แต่งงาน มีบุตร
พอจะได้เรื่อง ก็รู้สึกว่ ไม่ใช่
ไม่อยากเป็นเจ้าแกใหญ่โตรุ่นวาย
อยากสงบ เลยลองมาเป็นช่างทอง
และเป็นหมอดูลายมือ อยู่ที่บ้าน
ก็สงบดี...แต่รู้สึกว่ ไร้สาระ

ไร้สาระได้ไม่นาน ก็ต้องกลับลพบุรี
ไปทำบ้านจัดสรรวิมลรัตน์
เริ่มมีงานสาธารณะ จิตอาสา
เพื่อพัฒนาเมืองลพบุรี...ซึกสนุก
อยากทำงานการเมือง แบบจิตอาสา
แต่ความเป็นจริง ไม่ใช่...รู้สึกอึดอัดอีก

ถอยมา อยู่โรงเรียน
ขณะเดียวกันก็เป็นโยคีอยู่บ้านวิมลรัตน์
ชีวิตก็ยังวุ่นวายสับสน ก็ยังไม่ลงตัวอีก

พยายามปรับตัว ให้เข้ากับโรงเรียน...

ก็ตั้ง ‘สโมสรรใจใส’

ตัวเองก็เป็นนายกสโมสรร

และเป็น ‘ผู้จัดการความสุข’

เมื่ออยู่นอกโรงเรียน ก็เป็นวิทยากร

โหราโยคะ สอนศาสตร์ความสุข

มีชื่อเสียง มีลูกศิษย์ลูกหา พอสมควร

แต่ ผู้จัดการความสุข ก็ถึงทางตัน

ทุกข์ สับสนในชีวิตเสียเอง !

ชีวิตครอบครัวยิ่งก็ดำเนินคุ่นาน...สุขบ้าง...ทุกข์บ้าง
เหมือนเลี้ยงลูกอยู่ไม่กี่วัน เป็นหนุ่มเป็นสาวกันหมด
ผลออกไปแบบเดียว...อายุ 46 แล้ว !

ถ้าผลต่อไปอีก

อาจจะอายุ 80 โดยไม่รู้ตัว...

มองดูชีวิตโยมพ่อ ก็เหมือนกัน
มีความสุขอยู่กับการสอนหนังสือ
ดูแลโรงเรียน ทำบุญ รักษาศีล
ช่วยเหลือสังคม และอยู่กับต้นไม้
ผลอไปแป็บเดียว 84 แล้ว

มองดูชีวิต โยมแม่
ก็มีความสุขอยู่กับโรงเรียน
ทำบุญ รักษาศีล ช่วยเหลือสังคม
อยู่กับลูก...อยู่กับหลาน
ผลอแป็บเดียว 76 แล้ว

ชีวิตโยมกง โยมยาย
และอีกหลาย ๆ ชีวิต ก็คงเป็นเหมือนกัน
ไม่ใช่ว่า เป็นตัวอย่างที่ไม่ดี
แต่พระพุทธเจ้าสอนว่ายังมีดีกว่านี้
ที่สำคัญ เป็นตัวอย่างให้เห็นว่า
ชีวิตผ่านไปไว้มาก
และเราคงเวียนเกิด...เวียนตาย
มาทำแบบนี้บ่อยครั้งไม่ถ้วน

แม้แต่
พระพุทธรองค์ก็เช่นกัน
ใช้ชีวิตสุดท้ายได้แค่ 80 ปี
เป็นชีวิตทางโลก 29 ปี
ออกบวชแสวงหาโพธิญาณ 6 ปี
ทรงใช้อีก 45 ปี เพื่อเผยแผ่ธรรม...

แต่...การเกิดของพระพุทธเจ้า
เป็นการเกิดครั้งสุดท้าย
และทรงมอบ “วิธีเพื่อการเกิดครั้งสุดท้าย”
ให้สรรพสัตว์ทั้งหลาย...

อยากอุทิศชีวิต...ให้กับ...พระพุทธเจ้า
“อยากประกาศธรรม...ฉลองชัย...ให้กองทัพ”

ตอนที่ 7

ประกาศทุกข์...ไต่กิ่งฟ้า

มันระเบิด...ออกมาเองจริง ๆ
ฝันสลาย...เฉา อยู่พักใหญ่

เคยแต่งเพลง
“ฝันให้ไกล ไปให้ถึง”
ภาพฝันในอนาคต
เป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญจริง ๆ
เป็นแรงบันดาลใจ ให้ก้าวไปอย่างมีทิศทาง
ความฝันมากกับความหวัง...และพลังชีวิต

ถ้าฝันเป็นจริง...
ชีวิตก็สมหวังสำเร็จ
เมื่อฝันสลาย ผิดหวังล้มเหลว
หมดฝัน ชีวิตก็หมดความหมาย
แต่ถ้า...หมดฝันทางโลก
แล้ว...มาฝันทางธรรม
ก็บินออกจากสังสาร...สบาย

แต่ก่อน ฝันว่าจะมีชีวิตที่สำเร็จ
ทั้งทางโลก...ทางธรรม
คงเป็นชีวิตที่มีความสุข สมบูรณ์ที่สุด
ถ้าเป็นจริงได้ พระพุทธเจ้า
คงเป็นมหาจักรพรรดิ อยู่ในวังด้วย
พระพุทธองค์ยังทรงต้องเลือก...
‘ทางใดทางหนึ่ง’

ตอนเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ตะ
ท่านอยู่ทางโลกสุด ๆ
อยู่ปราสาทสามฤดู
แวดล้อมด้วยเจ้าหญิง สนม กำนัน
ถ้าท่านเลือกทางโลก
จะเป็นถึงมหาจักรพรรดิ
แต่ท่านเลือกทางธรรม
เป็นศาสดาเอกของโลก
ทรงเป็น...พระมหากัณฑ์พรดิทางธรรม
ทรงหมุนจักร กงล้อแห่งสติปัญญา

ผู้เขียน ก็มาถึงทางเลือกที่สำคัญเหมือนกัน
อายุจะห้าสิบแล้ว ยังแวงอยู่เลย
ถึงวัยที่ต้องเลือกทาง ที่ชัดเจนแล้ว
เพราะลองแบบสำเร็จ
ทั้งทางโลก...ทางธรรม
รู้สึกอึดอัดสับสน
หลายคน ก็คองงกับเรา
จะเป็นนักบวชนอกเครื่องแบบ
แอบอยู่ในโรงเรียน
ซ่อนตัวในสังคม ไม่ได้แล้ว

ชีวิตช่วงก่อนบวช
ดูน่าจะลงตัวที่สุด
ทุกอย่าง กำลังพัฒนาถึงขีดสุด
สามารถทำงานอยู่ในโรงเรียนได้ดีขึ้น
สโมสรรใจใสกำลังเติบโตเป็น...หอศิลป์ใจใส
ได้รับเลือก เป็นประธานชมรมอนุรักษ์ด้วย

งานเป็นวิทยากร...จัดการความสุขก็ก้าวหน้า
ชนิดหลับตาตีลังกาสอนได้
องค์ความรู้ ก็พัฒนาสู่วิถีพุทธได้ดี
โหราโยคะ ก็คิดค้นพัฒนา ได้ลงตัว
เรียกได้ว่า สมบูรณ์แบบเกือบทุกอย่าง

แต่ถ้าเลือกทางโลก...
คงต้องเป็นผู้จัดการโรงเรียนจริง ๆ เสียที
พยายามจินตนาการ ภาพความสำเร็จทางโลก
คงเหมือนแบบที่โยมพ่อโยมแม่เป็น
ต้องวางโหราโยคะกับงานวิทยากรลง
ต้องทำแบบ โยมแม่ ที่หายใจเป็นโรงเรียน
จะหายใจเป็นโรงเรียนบ้าง...เป็นโหราโยคะบ้าง
ไม่ได้แล้ว...

พอคิดว่า
ต้องเปลี่ยนขนาดนั้นจะทำได้มั๊ย
เรามีภาพฝัน อย่างนั้นจริงหรือ?
ต้องตื่นขึ้น...ทำแบบนี้ทุก ๆ วัน ได้จริงหรือ?

ปีนี้ สัมพุทธชยันตี พอดี
เกิดแรงบันดาลใจทางธรรมอย่างมาก
และเกิดแรงต้านทานทางโลก...อย่างสูงด้วย
อยากจะประกาศธรรม ฉลองชัย ให้ก้องฟ้า
อยากทำ หอศิลป์ใจใส
อยากทำนิทรรศการเรื่อง พระพุทธเจ้า
อยากอุทิศชีวิต ให้กับพระพุทธเจ้า
“ประกาศธรรม...ฉลองชัย...ให้ก้องฟ้า”

จากเดิมเป็น นักบวชนอกเครื่องแบบ
เห็นโรงเรียน...เป็นวัด
ทรัพย์ที่บ้าน...เป็นของสาธารณะ
ก็มีกระแสต้านจากทางบ้านอยู่แล้ว

งานนี้ เหมือนทิ้งทวน

อยากทำมาก...แรงกดดันก็มากตาม
เป็นแรงกดดันภายในของเรา เท่านั้น
เพราะเราอยากทำเอง...ที่บ้านไม่รู้เห็นด้วย
แล้วก็ถึงจุดระเบิดจริง ๆ...

ได้ประกาศธรรม ฉลองชัย ให้ก้องฟ้า จริง ๆ

คือ ตะโกนระบายความอัดอัด
คับแค้นใจออกมา

เหมือนเด็กถูกขัดใจ
แล้วร้องนอนดิ้นกับพื้น
เป็นเสียงตะโกนลั่นฟ้า
ดังที่สุดในชีวิต ก็ว่าได้

“ได้ประกาศทุกขสัจจะ ดังก้องฟ้า โดยไม่รู้ตัว”

คนตะโกนแล้ว สบายใจ

แต่คนข้าง ๆ ทุกข์แทน
โยมแม่ อยู่ตรงนั้น ตกใจ
ร้องไห้ดังเหมือนกัน
ต้องรีบเข้าไปกอด เข้าไปขอโทษ
ไม่ได้ตั้งใจให้โยมแม่ตกใจ...เสียใจจริงๆ

มันระเบิด...ออกมาเองจริงๆ
ฝันสลาย... 'เงา' อยู่พักใหญ่

โชคดีที่สุด ที่ได้เงา...

เพราะได้ลูกคิด ทบทวนตัวเอง...มากที่สุด
อยู่ดี ๆ ทางเลือกที่สาม ก็ผุดขึ้นมา

บวช ดีมั๊ย?...

50 ปี

มีเรื่องอะไรที่...ลุ่มมาก

ตอนประกาศผลเอ็นทรานซ์
ก็ตื่นเต้น วิ่งรอบโรงเรียน

ตอน ขอแต่งงาน...ก็ลุ่ม...ผลสุดท้าย
แม่ยาย แถมข้าวสารสองกระสอบ

ตอน ภริยาคลอดลูก
ก็ลุ่มหญิงชาย ปลอดภัยดีมีหย่อ

ตอนประกาศผลเลือกตั้ง สท.
ก็มีลุ่ม...แต่ลุ่มไม่ขึ้น

แต่ที่ สุดยอดคือ
ตอนขอบวช...ที่ได้ต้นโพธิ์...พุทศยา
ประหลาดใจมาก...
ภริยาอนุโมทนาสาธุ...ทันที

ทราบภายหลัง เธอฝังผิด คิดว่าเป็น
เจ้าภาพบวชสามเณร ที่ได้ต้นโพธิ์...

ตอนที่ 8

โชคดี ได้บวช!

พระพุทธเจ้า

ยังทรงต้อง ดับขันธปรินิพพานเลข...

เวลาของเรา ก็เนิ่นสั้นน้อยเต็มทีแล้ว...

ขอให้ได้มีโอกาส บวชแทนคุณ...

จะรับใช้ พระพุทธองค์...

จะดูแล พระศาสนาของพระองค์...

ขอให้ได้มีโอกาสบวช... ด้วยเทอญ

พอคิดว่า เป็นพระ ดิฉัน
ต้องทบทวนตัวเองอยู่นานเหมือนกัน
เคยเป็นพระอยู่ครั้งหนึ่ง ตอนอายุยี่สิบห้า
เพิ่งเรียนจบ และทำงานใหม่ ๆ
อยากบวช ตอบแทนคุณพ่อแม่
บวชได้อยู่สามเดือน...
เป็นช่วงที่มีความสุขดีเหมือนกัน
หลายคนก็ว่า ท่านเคร่ง กลัวไม่สึก
แต่พอรู้จักไปเชียงใหม่ เท่านั้น
ผ้าเหลืองร้อน...

ชีวิตนักบวช คงจะฝังอยู่ในจิตใต้สำนึก
ตอนไปพุทธคยา ครั้งแรกปี 2548
เห็นเขาโกนศีรษะกัน
ก็นึกอยากจะบวชที่ใต้ต้นโพธิ์บ้าง
ตอนโยมยายเสียชีวิต ก็นึกอยากบวช
เคยคิดไว้ว่า...ถ้าได้ช่วยโยมแม่สร้างโรงเรียนเสร็จ
ก็จะออกบวช
มาคราวนี้ โรงเรียนก็ยังสร้างไม่เสร็จ
ลูก ก็ยังเรียนไม่จบ
โยมพ่อโยมแม่ ก็อายุมากแล้ว
จะทำให้เขาเดือดร้อนกันมากมัยนี้

ความอยากบรรลุธรรม มีมาก
และหมดความไฝฝินทางโลกแล้ว
ก็คิดว่า...บางที่เราต้องเลือกแล้ว
จะรอให้ลูกโต โรงเรียนสร้างเสร็จ
อาจสายเกินไป...

จึงมาลองพิจารณาดูตามจริง
ลูกอยู่ ม.ปลายกันหมด ก็ใช้ว่าเล็ก
และเป็นเด็กดี เรียนเก่งกันทุกคน
โยมภริยาเป็นหมอ มีความมั่นคง
สามารถเลี้ยงดูลูกได้เป็นอย่างดี

โยมน้อง ก็ช่วยกันดูแลโรงเรียนอยู่
เราไม่อยู่ เขาก็ทำกันเองได้ดี
อาจจะดีกว่าตอนเราอยู่ด้วยซ้ำ
โรงเรียนก็ประสบความสำเร็จ...มีชื่อเสียงดีอยู่แล้ว
งานที่ค้างอยู่ก็พอจะเคลียร์ได้
สุขภาพโยมพ่อโยมแม่
ก็มีลูกสะใภ้และลูกเขยเป็นหมอ
และน้องทุกคน ก็อยู่ดูแลใกล้ชิด
สุขภาพเราตอนนี้ ก็ยังดีอยู่
บวชแล้วไม่เป็นภาระใครแน่
รอให้ 60 เกษียณ คงหมดสภาพ

คราวนี้ มาพิจารณาว่า
ถ้าเป็นพระ จะเป็นพระ แบบไหนดี...
จะตื่นขึ้นมา มีชีวิตเป็นอย่างไร...
ภาพของพระต่อนก่อนบวช ยังไม่ชัด
ถ้าจะให้ เป็นพระในเมือง ที่มีกิจมาก
เป็นผู้จัดการดีกว่า
ถ้าจะเป็นพระป่า ภาพก็ยังไม่ชัด...
จะไปอยู่ป่าที่ไหน

โชคดี ได้ไปดูแล
พระอาจารย์สมทบ ปรีกโกโม
ตอนไปประเทศอินเดีย
และมีพระที่คลุกคลีอยู่ด้วยอีกสองรูป
คือพระอาจารย์สุพล สุจิณโณ
กับพระอาจารย์จรัญ พุทธรูปิโย

ได้เห็นบรรยากาศที่ท่านมีศรัทธา
รักษาวินัยและสนทนาธรรมกันทั้งวัน
ตั้งแต่ตีสี่ถึงสี่ทุ่มทุกวัน
รู้สึกประทับใจ...

เราต้องการเป็นพระแบบนี้...

พอเดินทางไปถึง เมืองกุสินารา
อธิษฐานขอพระพุทธเจ้า...บวชเลย
วันนั้น เป็นวันมาฆบูชาพอดี
เพียงแค่เดินเข้าไปบริเวณศาลาโนทยาน
ก็ปีติ น้ำตาไหล
เข้าไปกราบ...สารภาพผิด
ที่หลงทางมานาน...

จาบจ้วงธรรมของพระองค์...ก็มาก
รับใช้ใคร ๆ มา ก็มากมาย...
แต่...ไม่เคยรับใช้พระพุทธองค์...สักที

พระองค์ยังทรงตั้งดับขันธปรินิพพาน
เวลาของเรา ก็เหลือน้อยเต็มทีแล้ว
ขอให้ได้มีโอกาสบวชแทนคุณ
จะรับใช้...พระพุทธเจ้า
จะดูแล พระศาสนาของพระองค์
ขอให้ได้มีโอกาสบวชด้วยเทอญ

ตอนนั้น แอบคิดอยู่ในใจว่า
สาธุ...ถ้าได้บวชได้ต้นโพธิ์เลย ก็ดี

การเดินทางครั้งนั้น อธิษฐานได้ผล
ได้ดูแลพระสงฆ์ ตลอดการเดินทาง
และในช่วงสามวันสุดท้าย...ก่อนกลับ
กำลังอยู่ที่พุทธคยา
มีลูกศิษย์ พระอาจารย์สมทบ
จะบวชที่ไต้หวันโพธิ์พอดี
มาขอให้พระอาจารย์ขลิบผมให้
เราเลยถือโอกาสขลิบผม...ถวายพระพุทธรเจ้า...ด้วย
โยมพ่อ ก็ทำด้วย
พระอาจารย์ถามว่า ไม่บวชเลยหรือ
บวชได้หรือครับ พระอาจารย์...
เป็นการถามที่มีแววดาสดใสที่สุด
ได้สิ...ทำไมจะไม่ได้...
เป็นเสียงตอบ ซึ่งไพเราะที่สุด ที่ได้ยินมา
ตกลงครับ!!...เป็นการตอบที่ไม่ต้องรื้ออ
แต่ลึก ๆ ก็กลัวโยมพ่อ
กับโยมภรรยา ไม่อนุญาต!...

ผลปรากฏว่า...
โยมพ่ออนุญาต และอยู่ในพิธีตลอด
โยมภรรยา ก็อนุญาตทางโทรศัพท์...

เพียงแค่ ไบมีดปลงลงศีรษะเท่านั้น
น้ำตาแห่งปีติ ก็ยังไม่อยู่
ไหลไม่หยุด ตลอดการปลงศีรษะ...

ใจก็คิดเพียงว่า
“ขอบคุณ...พระพุทธเจ้า”
“ขอบคุณ...พระอาจารย์สมทบ”
“ขอบคุณ...โยมพ่อ...และโยมภริยา”

เป็นการประกาศธรรม ฉลองชัย
ให้ก้องฟ้า ด้วยน้ำตาแห่งปีติ...

50 ปี
โอกาสอะไร ได้ยากที่สุด

โอกาส...ได้เป็นมนุษย์
โอกาส...ได้เป็นบุรุษ
โอกาส...ได้เกิดในตระกูลดี
โอกาส...ที่ได้บวช

โอกาส...ที่ได้พ่อแม่ บุตร ภริยา
ซึ่งอนุโมทนาในการบวช...นี้ยากที่สุด

จะมีใครบ้างหนอ...

ที่อยากจะมาเดินทาง
ในยานยนต์แห่งปัญญา
มีบาตรเป็นท้อง มีจีวรเป็นปีก
แล้วโบยบิน...ออกจากสังสาร...

ตอนที่ ๑

มนัสวรวงษ์..บุตร..ของพระพุทธองค์

พระพุทธเจ้า ก็เดินนำเรามา 2600 ปี

พระ เป็นชีวิตที่เบาสบายจริง ๆ
บริหารเครื่องใช้ที่จำเป็น มี 8 อย่าง
คือ สบง จีวร สังฆาฏิ บาตร มีดโกน
เข็ม ประคดเอน และกระบอกรองน้ำ
เบา...เหมือนนก จะบินไปที่ไหนก็ได้
มีเพียง บาตร จีวร ก็อยู่ได้
เวลาเดินทาง ก็ใช้บาตรเป็นกระเป๋า
ตื่นเช้า ไหว้พระสวดมนต์ นั่งสมาธิ
แล้วออกบิณฑบาต...โปรดญาติโยม

บิณฑบาตครั้งแรก ตื่นเต้นที่สุด
กลัวว่าจะไม่มีคนใส่บาตร
เพราะตอนเป็นฆราวาส ใส่บาตรน้อย
แทบนับครั้งได้ และก็มักจะบ่นพระ
ทำไมท่านต้องมายืนรับบาตรนาน ๆ

ไปบิณฑบาตริมถนน ข้างสวนลุมพินี
เดินผ่านรถเข็นขายของหลายคัน
ก็ไม่มีคนใส่...ใจเริ่มเสีย

เหมือนที่นึกกลัวไว้เลย
เดินมาร่วมร้อยเมตร ก็ยังไม่ได้

จึงลอง วางใจใหม่...

บิณฑบาต เป็นการแสดงธรรม
เป็นการเปิดโอกาสให้โยมได้ทำทาน
เพียงให้โยมได้เห็นเรา ก็เป็นมงคลแล้ว
เห็นแล้วเกิดกุศลจิต ใส่บาตร ก็ยังดี
พระพุทธเจ้า ก็เดินนำเรามา 2600 ปี

เคยเห็นพระอาจารย์สมทบ
ไปหยุดยืนหน้าตลาด ที่มีคนผ่านไปมา
จึงลองทำบ้าง...ที่เคยบ่นไว้ในใจ
ในที่สุด ก็ต้องมาทำเอง...

ตั้งใจ จะยืนด้วยความสงบ...
เปิดโอกาส ให้โยมทำบุญ สักสิบนาที
เป็นสิบนาที ซึ่งยาวนานมาก...
ใกล้จะครบแล้ว ก็ยังไม่มีคนใส่

นาทีสุดท้าย ก่อนจะกลับ
นึกถึงบุญบารมีพระพุทธเจ้า อีกครั้ง
ด้วยความเชื่อมั่น ศรัทธา...

เกิดปิติ ที่ได้ทำหน้าที่สำคัญของพระ
ปรากฏว่า โยมเริ่มทยอยกันมาใส่
จนต้องมีโยมช่วยถือ ตอนเดินกลับ
ด้วยความมั่นใจในหน้าที่
ขากลับ...มีคนใส่บาตรตลอดทาง

คราวหลัง ไปบิณฑบาตที่ไหน
เต็มบาตร...ต้องมีลูกศิษย์ช่วยถือ
เดินไปที่ไหน...ก็ภาควงมีใจ
เหมือนมีพระพุทธรเจ้า เดินนำอยู่
เหมือนกำลังเดินประกาศธรรมฉลองชัยให้กองทัพ
อยู่ตลอดเวลา...

เป็นช่วงเวลา ปีติสุขที่สุดของวัน
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ‘บิณฑบาต’
ที่หมู่บ้านเล็ก ๆ หน้าวัด ที่เฮโฮ, พม่า
น่าประทับใจที่สุด...
ชาวบ้าน ยังคงใช้เกวียนเทียมวัว
อาศัยกระท่อมไม้ไผ่ ทำไร่ ปลูกผัก
มีน้อยหลัง ใช้คอนกรีต
แต่ ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ ออกมาใส่บาตร
ทุกวัน ทุกเช้า และทุกบ้านก็ว่าได้

มีเด็ก ๆ มาช่วยตีระฆังเดินนำหน้า
เหมือนสัญญาณความสุข ของพวกเขา
ข้าวถ้วย กับข้าวอีกถ้วย
บางทีเด็ก ๆ ก็ถือกันสองมือ
วิ่งออกจากบ้าน ถอดรองเท้า ถอดผ้าโพกศีรษะ
ใส่บาตรเสร็จ ก็ก้มกราบที่พื้น
เป็นภาพที่น่าประทับใจมาก
เราก็ได้แต่ยืนนิ่ง ๆ ให้พรในใจ
ขอบุญนี้เป็นปัจจัย...ให้ถึงสุข
ถึงซึ่งพระนิพพาน เทอญ ...

เห็นแล้วทำให้นึกถึง โยมยาย
แต่ก่อน ก็ใส่บาตรทุกวัน
ในสังคมชนบท คงจะพอเห็นได้
แต่สังคมเมือง คงเห็นได้ยากแล้ว

การบิณฑบาต เป็นการเปิดโอกาส
ให้ญาติโยมได้ทำ สัปปุริสสถาน 8
ได้ให้ของสะอาด ของประณีต
ของเหมาะสม ของสมควร
ของมีประโยชน์ ให้เป็นประจำ

เมื่อให้...มีจิตผ่องใส ให้แล้ว...เบิกบานใจ

การบิณฑบาต...

ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ญาติโยมได้ทำสัปปุริสทาน 5

ให้ทาน...ด้วยศรัทธา

เป็นเหตุให้มีทรัพย์มาก...รูปร่าง

ให้ทาน...ด้วยความเคารพ

เป็นเหตุให้มีทรัพย์มาก...บริวารเชื่อฟัง

ให้ทาน...ตามกาล

เป็นเหตุให้มีทรัพย์มาก...บริบูรณ์ตามกาล

ให้ทาน...อย่างเต็มใจสละขาด

เป็นเหตุให้มีทรัพย์มาก...รู้จักใช้ทรัพย์

ให้ทาน...โดยไม่กระทบตน...ไม่กระทบผู้อื่น

เป็นเหตุให้มีทรัพย์มาก...ไม่เสียหายล้มจม

เห็นไหมว่า

การบิณฑบาตนั้น นอกจากให้พระอิม้ท้อง

ไม่ต้องกังวล ในการหาอาหารแล้ว

ก็สามารถทำประโยชน์ ให้กับชาวบ้าน ชาวเมือง

เป็นอย่างมาก มีอานิสงส์มากมาย

และทำให้พวกเขา มีความสุข

มีพระรัตนตรัยอยู่ในใจกัน ตั้งแต่เช้า

“มหัศจรรย์บาตรของพระพุทธองค์”

ตอนที่ 10

โง่แล้ว...อย่างเพิ่งรีบขัณฑ์

ศึกษาข้อมูลธรรมะ ในนี้ดีกว่า

บินกลับ

จากพุทธศยา พร้อมผ้าเหลือง
โยมแม่ไปรับที่สนามบิน ทำหน้า้ง ๆ
พระอาจารย์สมทบ ถามโยมแม่ว่า
ลูกบวช ขึ้นใจมัย...
โยมแม่ ก็ทำหน้าที่เฉย ๆ แบบบอกไม่ถูก

กลับไปเยี่ยมบ้าน

ชวนโยมอดีตภรรยาสวดมนต์
เธอสวดไป น้ำตาคลอไป...
สงสัยจะปีติกับพระมาก...

ที่แท้...

“โยมนี้กว่า...ท่านเป็นเจ้าของภาพ
บวชสามเณร ที่ได้ต้นโพธิ์...”
ความแตก...เลยทำมีน ๆ เลยตามเลย

พระอาจารย์สมทบ ต้องคอยอธิบาย
ให้ทางบ้านอนุโมทนา อยู่ตลอดเวลา
เป็นพระคุณอย่างสูงจริง ๆ

ต้องสะสางงานเก่าที่รับไว้หลายงาน
ไปเป็นวิทยากร...ในชุดสามแถว...ลูกศิษย์คงง
แต่ก็ขลังดีเหมือนกัน
โหราโยคะ ต้องส่ง SMS ไปยกเลิก
บอกว่า สรรณะอื่นของเรา นั้นไม่มี...
พระรัตนตรัย เป็นที่พึ่งของเรา เท่านั้น
ขอลาบวช...ยกเลิกส่ง 'ข่าวสั้นทันฟ้า'
งานก่อสร้าง ก็ต้องไปดูงานในชุดนั้น
งานโรงเรียน ก็ขอลาศึกษาต่อ
เหมือนเรียนต่อระดับปริญญาเอก

บวชเป็นสามเณรได้หนึ่งเดือน...โชคดียีก
ได้ไปฝึกปฏิบัติอานาปานสติกับพระอาจารย์เรวตะ
คอร์สลีวันทีล้านนารีสอร์ท จังหวัดเชียงใหม่
ได้แรงบันดาลใจใหม่...อยากเป็นพระปฏิบัติ
เหมือนท่านพระอาจารย์เรวตะ
เห็นท่านสงบนิ่ง น่าเลื่อมใสมาก
และทราบจากพระอาจารย์สมทพบว่า
การปฏิบัติที่วัดพะเอ้า ตอยะ ที่ท่านสอนอยู่
ตรงตามพระบาลี และวิสุทธิมรรคที่สุด...
จึงอยากไปพม่า ลองปฏิบัติแบบนี้ดู

พระอาจารย์สมทบเตือนว่า ใจเย็น ๆ
“โง่แล้ว อย่าเพิ่งรีบขยັນ”
ศึกษาข้อมูลธรรมะ ให้ดีก่อน

จึงได้อยู่เรียนพระวินัย พระอภิธรรม
และการวางใจ ให้เป็นทานกุศล ศีลกุศล
ซึ่งเป็นฐานสำคัญ ในการปฏิบัติจริง ๆ
แต่ก่อนที่จะมาพบท่าน ไม่ค่อยสนใจ
ทางด้านปริยัติธรรม แต่ชอบปฏิบัติ ๆ
พระไตรปิฎกสักเล่ม ก็ไม่เคยแตะต้อง
น่าอับอาย เศร้าร้อนท้อใจที่สุด
เรื่องพื้นฐาน แค่ว่าไตรสรณคมน์
การเจริญทานกุศล ศีลกุศล ก็ไม่เข้าใจ
ต้องมาปรับพื้นฐานใหม่ตั้งแต่ต้น
จะกระโดดไปภวนาเลย ก็แกว่ง
เพราะฐานไม่แน่น ฐานะที่เป็น

ธรรมพื้นฐาน สำหรับการครองเรือน
ก็สอบตกหมดเกือบทุกข้อ เช่น
พระพุทธเจ้า ทรงสอนให้ผู้เป็นสามี
ต้องหาเครื่องประดับตกแต่งให้ภริยา
ปรากฏว่า ยี่สิบปีมีครั้งเดียว วันนั้น

นำเสนอสารโยมอดีตภริยาที่สุด...
ไม่อย่างนั้น ครอบครัวยังคงอบอุ่นกว่านี้
ดินะ ที่ยังมีถูกอยู่บ้างคือ...
มอบความเป็นใหญ่ในบ้านให้ภริยา
ข้อนี้...ทำได้ดีที่สุดในโลกเลย

เวลาทำงาน รักษาศีล ก็รู้สึกว้า
เราชอบทำอะไร เราดีเอง เราดีอยู่แล้ว
ไม่เคยคิดว่า เป็นคำสอนของพระองค์
เกิดมา ก็ได้ความเป็นพุทธเลยง่าย ๆ
เลยไม่เห็นคุณค่าของพระรัตนตรัย
ความเชื่อมศรัทธากับพระพุทธเจ้า...มีน้อยมาก
คิดเพียงว่าตัวเราดีเอง...เป็นเอง

ไตรสรณคัมภ์ จึงอ่อนแอมาก
ปีติ ในการทำงาน รักษาศีล จึงมีน้อย
เพราะพุทธานุสติ ธรรมานุสติ สังฆานุสติ
สีลานุสติ จาคานุสติ ไม่เกิด...ทำอะไรก็เหมือนเดิมไม่เต็ม
ทำทิ้งไปเยอะ ไม่ใช่ทำงาน ไม่ใช่ศีล
ได้มาศึกษาอยู่กับพระอาจารย์สมทบ
จึงรู้วิธีการวางใจที่ถูก...ให้เป็นทานกุศล เป็นศีลกุศล
เพื่อให้สรณคัมภ์เข้มแข็งขึ้น และได้เห็นว่า....

พระธรรมของพระองค์
เป็นเหตุ - เป็นผลกัน อย่างลึกซึ้ง...
และฝังลึกอยู่ในวิถีชีวิตของเราทั้งสิ้น

ตอนที่ 11

ปฏิบัติบูชา...ที่๑ ตันโพธิ์

เหมือนได้อู่ข้างๆ พระพุทธเจ้า
เหมือนได้นอนหนุนตัก พระพุทธองค์
รู้สึกอบอุ่น และมีความสุขที่สุด

ขณะศึกษาอยู่กับพระอาจารย์สมทบ
ได้ฝึกอานาปานสติไปด้วย
พระอาจารย์ช่วยสอบอารมณ์ให้
แต่ใจก็คิด อยากจะลองปฏิบัติสมาธิ
ให้ต่อเนื่องนาน ๆ อยากไปพม่า

อยู่กับพระอาจารย์สมทบได้เจ็ดเดือน
ได้มีโอกาสติดตามท่านไปวัดพะเอ้า
รู้สึกว่ “เราต้องได้มาปฏิบัติที่นี้แน่”
แต่ที่สำคัญ ก่อนออกพรรษาเจ็ดวัน
ได้ติดตามท่านไปที่อินเดียอีก
คราวนี้อธิษฐานกับพระพุทธเจ้าอีก
บริเวณที่ถวายพระเพลิงเมืองกุสินารา

“ขอให้ได้อยู่ปฏิบัติธรรม
ถวายพระพุทธเจ้า ที่ได้ต้นโพธิ์...พุทธคยา”

ซึ่งไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย ๆ เลย
แต่อธิษฐานในแดนพุทธภูมิ...หลังอีกแล้ว
โยมจับกับโยมอืด ลูกศิษย์พระอาจารย์
กำลังจะเดินทางไป ‘พุทธคยา’ พอดี
จึงได้ติตรถโยมไปด้วย

ได้แวะบูชาพระพุทธรเจ้า ตลอดทาง
โยมจัดเตรียมการให้ทุกอย่าง
พาไปฝากไว้ที่ วัดป่าพุทธคยา
และเตรียมตัวเครื่องบินกลับไปให้
หลังจากนั้น อีกลีเดือน สุตวีซ่าพอดี

เป็นลีเดือน ที่ทำหาย น่าจดจำที่สุด
สองเดือนแรก เข้าไปปฏิบัติที่ตันโพธิ์
กว่าจะได้ทำเล บัลลังก์แห่งสมาธิ
ก็ต้องทดลองไปปฏิบัติ ตามจุดต่าง ๆ

ตอนแรก ก็พยายามเข้าไป
ให้อยู่ใกล้ตันโพธิ์ที่สุด จะได้ใกล้ที่ตรัสรู้
ปรากฏว่า ต้องแย่งชิงพื้นที่กันน่าดู
และพอเข้า ก็ต้องย้าย ยามจะมาได้

มีอยู่คราวหนึ่ง ได้เข้าไปใกล้ขีดที่สุด
เหมือนได้อยู่ข้าง ๆ พระพุทธรเจ้า
เหมือนได้นอนหนุนตัก พระพุทธรองค์
รู้สึกอบอุ่นและมีความสุขที่สุด

วันนั้น พระราชารัตนรังษี (วีรยุทธ์ วีรยุทธโธ)
เข้ามาที่บริเวณต้นโพธิ์ด้วย
ได้เข้าไปกราบเท้า และกอดท่าน
รู้สึกเหมือนได้กอดพ่อ...
และเหมือนได้กอดพระพุทธเจ้าจริง ๆ
เพราะท่านเป็นพระอุปัชฌาย์ให้ด้วย

ตอนหลัง หาทำเลรอบ ๆ ตั้งเต็นท์ดีกว่า
แล้วเข้าไปปฏิบัติใกล้ ๆ เป็นบางเวลา
ต้องเปลี่ยนไป เปลี่ยนมา หลายที่
เวลาไปกราบพระพุทธเมตตา
ก็อธิษฐานจิต ให้ได้ทำเลที่นั้งสมาธิ
จนอยู่มาวันหนึ่ง ผนตกหนักทั้งวัน
วันนั้นหาที่ตั้งเต็นท์ยากมาก
นี่ถึง พญามุจลินท์ ขึ้นมา...
ท่านเคยถวายเป็นที่อาศัยให้พระพุทธเจ้า

จึงลองเดินไปบริเวณสระมุจลินท์
ขออาศัยบารมีของพญามุจลินท์บ้าง
หลังจากนั้น จึงได้ที่ตั้งเต็นท์ถาวร
บริเวณศาลาจางกรมในสวน
ทางด้านทิศใต้ ของสระมุจลินท์...

อยู่ในเต็นท์ ขนาดสามคูณสามฟุต
เพิ่งรู้ว่า มีพื้นที่อยู่อาศัยแค่นี้ก็อยู่ได้
หันหน้าเต็นท์ไปทางทิศเหนือ
เห็นมหาเจดีย์พุทธคยา พอดี

มองไป...

ก็ระลึกถึงคุณของพระพุทธ
รับรู้ถึงพลังของพระพุทธเจ้าทั้งสี่พระองค์
ท่านทรงมาตรัสรู้ในที่แห่งนี้
และ พลังของพระอริยะ อีกรากมาย
ที่เรากำลังย่าตามรอยเท้าท่านเหล่านั้น
มันใจ...ในปัญญาตรัสรู้ของพระองค์
และเชื่อมั่นว่า...ต้องทำได้ตามท่าน

เมื่อที่ปักลงตัว ก็วางแผนปฏิบัติ
ได้สองโปรแกรม อด...กับ...ไม่อด
ถ้าไม่อดอาหาร กลับไปฉันที่วัด
จะไปปฏิบัติตาม ‘สัตตมหาสถาน’
คือ สถานที่ทรงอยู่ เสวยวิมุตติสุข
หลังจากตรัสรู้แล้ว เจ็ดแห่ง

สวดมนต์ทำวัตรเช้า ที่ ‘อนิมิสเจดีย์’
กลางวันนั่งสมาธิ ที่ได้ตันโพธิ์
สลัดกับเดินจงกรม รอบมหาเจดีย์
สวดโพธิคาถา ที่ข้างโพธิบัลลังก์
คำลงสวดอภิรกรรม ที่ ‘รัตนขมรเจดีย์’
แล้วกลับไปนอน ที่ ‘สระมุจลินท์’

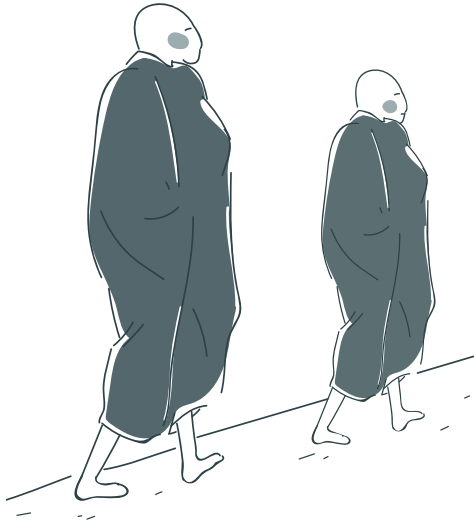
ถ้าอดอาหาร จะปฏิบัติอยู่ที่เต็นท์
ปฏิบัติสองเดือน อดข้าวไปสามสัปดาห์
สองโปรแกรม ทำได้ อย่างละครึ่ง
ตอนนั้น อยากรู้จริง ๆ ว่า
พระพุทธรเจ้าสวยวิมุกตีสวย
แล้วไม่เสวยอาหาร นานสี่สัปดาห์ ทำได้อย่างไร
เลยทดลองอดทีละ สามวัน สี่วัน เจ็ดวัน
และสุดท้ายฉลองปีใหม่ สิบสี่วัน
แต่อีกเหตุผลหนึ่ง ก็เพื่อจะได้นั่งสมาธิ
ได้ต่อเนื่องนาน ๆ ไม่ต้องกังวลในการฉัน
มีแค่นั่งกับนอน สำรวมอารมณ์ได้ดี
เตรียมน้ำ น้ำผึ้ง กับน้ำผลไม้ไว้ก็อยู่ได้
สามารถนั่งสมาธิได้ วันละหลายชั่วโมง
ครั้งสุดท้าย ทำหายที่สุด
ตั้งเป้าไว้ สิบสี่วัน นั่งสมาธิวันละสิบสี่ชั่วโมง

ผลปรากฏว่า เกินคาดมาอย่าง คือ
วันสุดท้าย บัลลังก์เดียว...สิบสี่ชั่วโมง
วันอื่น ๆ สะสมให้ได้ ขาดบ้างเกินไม่มี
ค่อย ๆ เพิ่มให้ต่อเนื่อง นานขึ้นตามวัน
หกวันแรก ต่อเนื่องนานหกชั่วโมง
วันที่เจ็ด ๆ ชั่วโมง วันที่แปด ๆ ชั่วโมง
จนถึงวันที่สิบสอง ๆ ชั่วโมง
เว้นวันที่สิบสาม ท้องเสียหมดแรง
พอวันที่สิบสี่ สิบสี่ชั่วโมงรวดเลย

พอครบสิบสี่ชั่วโมง
คลานออกจากเตียง ยืนขึ้นได้
รู้สึกว่าเป็นการยืนขึ้นครั้งแรก
ที่มีความสุขที่สุดในโลก...
ตอนนั้นคิดในใจว่า พอกันที่นั่งสมาธิ
ไม่เอาอีกแล้ว...

แต่พอวันรุ่งขึ้น ก็เริ่มนั่งสมาธิใหม่
และเกิดแรงบันดาลใจ ในการสะสมเวลานั่งสมาธิ
รวมสองเดือนที่พุทศยา สะสมได้ 500 ชั่วโมง
ปลื้มใจมาก ที่ได้ปฏิบัติบูชาพระองค์

ก่อนออกเดินทาง
ไปกราบลา ที่ได้ต้นโพธิ์...
อธิษฐานจิต เดินบูชาพระพุทธเจ้า
ประกาศธรรมฉลองชัยให้กองทัพ...

ตอนที่ 12

ประกาศธรรมก้องฟ้า ในแดนพุทธภูมิ

ทุกข่าง้าว
เต็มเปี่ยมไปด้วยศรัทธา
ประกาศธรรมฉลองชัยในก้องฟ้า
เพื่อบูชาพระพุทธองค์สำเร้า...

ฉลองปีใหม่
ด้วยการนั่งสมาธิเสร็จ
เดือนต่อไปยังคิดไม่ออก
ว่าจะทำอะไร ที่ทำท่ายอีก...

บังเอิญเจอสามเณรสติ ที่วัดป่าพุทธคยา
คุยกันถูกชะตา ท่านอยากจะรุดงค์
ไปกราบพระพุทธรูปเจ้า ที่เขาศิขณภูฏ
แววตาเราเป็นประกาย ขึ้นมาทันที
“เดินประกาศธรรมฉลองชัยให้กองทัพ”
ตกลงทันทีไม่รีรอ ไม่กลัวอะไรอีกแล้ว

เชื่อมั่นในบุญบารมีของพระพุทธรูปเจ้า
อดอาหารมาสิบสี่วัน ยังอยู่ได้สบาย
เดินแค่แปดสิบกิโลเมตรนี่เรื่องเล็ก
ศึกษาข้อมูลการเดินทาง
ไปปรึกษากับพระหลายรูป
ก็ไม่มีใครอยากให้ไป...

เกรงจะเกิดอันตราย นี่ไม่ใช่เมืองไทย
แต่ไม่มีใครหยุดเราได้แล้ว มันใจสุด ๆ
สามเณรสติอายุสิบหก ยังไม่กลัวเลย

ท่านเคยมาเดินกับคณะพระอาจารย์จรรย์ อณังคโณ เมื่อปีกลาย

เตรียมตัวศึกษาเส้นทาง
เตรียมเสบียง สามเณรเก็บอาหารได้
ข้อตกลงสำคัญคือ ต้องเดินเท้าเปล่า
เหมือนสมัยพุทธกาล และไม่ถือปัจจัย

ก่อนออกเดินทาง
ไปกราบลาที่ได้ต้นโพธิ์
อธิษฐานจิต...เดินบูชาพระพุทธเจ้า
ประกาศธรรมฉลองชัยให้กองทัพ
จะให้ผู้คนในแดนพุทธภูมิได้เห็น
สมณะรูปกับรอยยิ้มที่สงบ...
จะเจริญอานาปานสติ
กับเมตตาภาวนาไปตลอดทาง
จะไปกราบพระพุทธเจ้า...ที่เขาศิขณภูฏ
เป็นการเดินที่อาจหาญท้าทายมาก
ทุกอย่างก้าวเต็มเปี่ยมไปด้วยศรัทธา
เดินฝ่าดงสารพัดขี้ สารพัดสรรพสัตว์
เดินในสภาพอากาศต่ำกว่าสิบองศา
ยิ่งเดินเท้ายิ่งระบม ก็ไม่หวั่นไหว
ยิ่งเห็นทุกข์ ยิ่งเกิดสติทุกอย่างก้าว
เพราะกลัวเจ็บ นี่ละข้อดีที่เห็นทุกข์
ต้องระวังทุกข์ทุกอย่างก้าว...

เด็ก ๆ โบกมือให้ตลอดทาง
บางคนขับรถอยู่ ศรัทธาลงมาราบ
ต้องแผ่เมตตาให้เทวดานำทาง
ให้ได้ที่พัก...ที่ปลอดภัยทุกวัน

วันแรก พักในหมู่บ้านคนจันทาล
บ้านส่วนใหญ่ทำด้วยดิน
ตอนแรกจะตั้งเต็นท์ข้าง ๆ หมู่บ้าน
ชาวบ้านเห็น...คงเกรงอันตรายงูชุม
เลยนิมนต์เข้าไปในหมู่บ้าน
เป็นชาวพุทธเกือบหกสิบเปอร์เซ็นต์
ตอนเช้าได้บิณฑบาตเป็นอาหารแขก

แต่ก่อน ตอนไปพุทธคยาครั้งแรก
เห็นอาหารแขกกับโรตีสีข้างทาง
แล้วรับประทานไม่ลง กลัวสกปรก
เดินก็ไม่กล้าถอดรองเท้า
เห็นผู้คนที่รู้สึกสกปรก มอมแมมมาก
ตอนนี้โยมใช้มือจับโรตีสักแก้วใส่บาตร
ฉันได้หน้าตาเฉย...อร่อยที่สุด
เราคงจะสกปรกมอมแมม...เหมือนกัน

วันที่สอง ตอนบ่ายเดินทางต่อ...
ตั้งใจจะให้ถึงที่แสดงอาทิตตปริยายสูตร
อยู่ริมแม่น้ำเนรัญชราศยามาสีสะ
ได้เข้าไปสักการะ ที่แสดงธรรม
ปัจจุบันเป็น วิหารพราหมณ์
ตั้งใจจะขออาศัยข้างใน แต่ไม่ได้
ต้องมาตั้งเต็นท์ใต้ต้นไม้ข้างนอก
ตกกลางคืน ก็สนทนาธรรม
และหลับเป็นตาย...

สองวันแล้ว ยังเดินทางได้แค่ 15 กม.
วันที่สาม ต้องเร่งฝีเท้าหน่อย
เป้าหมาย ต้องให้ได้วันละ 20 กม.
ออกเดินกันแต่เช้า อากาศเย็นมาก
หมอกลงจัด จนมองไม่เห็นทาง
เท้าก็เริ่มระบม เสปียงก็เริ่มหมด
แต่อุดมการณ์ ยังไม่ท้อหายไป...
ได้ที่พักในอาคารเก็บน้ำข้างทาง
มองออกไป เป็นทุ่งดอกไม้แดงงาม
เวทุดาคงเห็นใจ เลยให้กำลังใจ
น่าจะพัก...สักหลาย ๆ วัน...

สามวัน ได้เกือบครึ่งทางแล้ว
แต่ปีกลาย สามแฉกเดินสามวันถึง
น้ำเริ่มหมด ต้องต้อน้ำบ่อข้างทาง
ตอนแรกเตรียมไว้...จะต้อนมุนเวียนกับบัสสาวะ
แต่เข้มข้นจนต้อนไม่ได้

วันที่สี่ ได้ที่พักในบ่อน้ำมันข้างทาง
อากาศเย็นและลมแรงมาก
เด็กบีมินมดเข้าไปพักในห้องด้วย
คนแดนพุทธภูมิใจดีจริง ๆ
อยากจะกลับไปตอบแทนเขา...
รอดไปอีกวัน ได้อีก 20 กิโลเมตร
สามแฉกบอกว่า อีกประมาณ 20 กิโลเมตร
อาจจะมิดวัดไทย...วันรุ่งขึ้น รีบเร่งฝีเท้า
จะได้ไปพักที่วัดนวมินทร์ธัมมิกราช

ได้พบหลวงพ่อกับหลวงพี่ใจดี
ให้ที่พักและอาหารเช้า...
วันสุดท้าย ตั้งใจตั้งใจให้ถึงที่หมาย
วัดไทยสิริราชคฤห์ อีก 35 กม
เท้าระบมมาก ต้องปิดพลาสติกและใส่ถุงเท้า
ส่วนสามแฉกสติ ยังชิล ๆ

ระหว่างทาง

มีคนใจดี หยุดรถจะรับ
ขอรับแต่น้ำ...ตั้งใจจะเดินให้ถึงเอง
พอถึงหน้าปากทางขึ้นเขาคิซมณูฎ
สามแถวสติก็มลงกราบ...
อย่างซาบซึ้งอยู่นาน...
เราก็รู้สึภภาคภูมิใจ...ที่ได้ทำภารกิจที่ตั้งใจไว้

ประกาศธรรมฉลองชัยให้ก้องฟ้า
เพื่อบูชาพระพุทธองค์สำเร็จ...

เป็นการเดินทางวัดใจ...ที่ตื่นเต้น
มีสีสันตลอดทาง
ได้เห็นวิถีชีวิต รอยยิ้ม มิตรภาพ และน้ำใจ
ของผู้คนในแดนพุทธภูมิ
และซาบซึ้งในพลังบุญบารมี
ของพระพุทธเจ้า...
ที่คุ้มครองดูแลผู้มีศรัทธามั่นคง...
อย่างไม่เสื่อมคลาย...

ได้เห็นถึง
ความสำคัญของสถานที่
เพียงถ้ำเล็กๆ ที่เงียบ...เย็นสบาย
บวกกับความมีศรัทธา...ที่มั่นคง
ก็ทำให้ปฏิบัติสมาธิได้ดี...

ตอนที่ 13

เป็นหุ่นที่ฝังประจำ ถ้าพระโสมคัลลานะ

บางคนบอกว่า ท่านคงมาตายที่นี่
เลขมีคนที่ทำ หุ่นที่ฝังถวาย...

ถึงวัดไทยสิริราชคฤห์...โดยสวัสดิภาพ
พระอาจารย์มหาวิเชียร รออยู่จนตึก
ท่านเป็นเจ้าของอาวาสที่สร้างวัดได้เก่งมาก
ท่านเตรียมที่พัก ให้เป็นอย่างดี
และติดต่อให้ไปพักที่ วัดถู่ปูน
อยู่บนยอดเขาศิขณภูฏด้วย
เป็นบุญบารมีของสามเณรสติ
ท่านเมตตาสามเณรสติมาก
ระหว่างทางท่านโทรสอบถาม
ด้วยความเป็นห่วงตลอด

นอนทำระบมอยู่สามสี่วัน
แต่ใจก็เต็มเปี่ยมไปด้วยปีติสุข
เผื่อคอยเวลาที่จะไปกราบ
พระพุทธรเจ้า...ที่เขาศิขณภูฏ
เหมือนเด็กที่จะได้ไปสวนสนุก

ก่อนไป...ได้ปฏิบัติในพระเวฬุวัน
สามเณรสติได้ไปอาบน้ำร้อน
พื้นพุสุภาพที่ ตโปทาราม
เราได้แต่นั่งเฝ้าข้างนอก
ไม่กล้าเปลือยกาย ไปอาบกับแขก

เดินเท้าต่อไป เขาคิชฌกูฏ
ได้ขึ้นกระเช้าไฟฟ้าแบบอินเดียว
ถึงวัดญี่ปุ่น แบบเหาะลอยขึ้นไป
ท่านเจ้าอาวาสจัดที่พักให้อย่างดี

วัดญี่ปุ่นเป็นวัดมหายาน
มีวิธีการสวดมนต์พร้อมตีกลอง
ตอนเข้าไปทำวัตร ตีกลองสวดมนต์
สวดเป็นหัวใจคาถาสั้น ๆ วนไปมา
สวดไปด้วยตีกลองไปด้วย จิตตื่นดี
เป็นวิธีฝึกสมาธิอย่างหนึ่งของเขา

ทำวัตรเสร็จ จะเดินลงไปปฏิบัติ
จะเห็นพระอาทิตย์ขึ้น ที่พระมูลคันธกุฎี
ที่ประทับของพระพุทธเจ้า...ทุกเช้า

หาบัลลังก์แห่งสมาธิ อีกเช่นเคย
สามเณรสติ ได้ที่พระมูลคันธกุฎีเลย
ของเราได้ที่ ถ้าพระโมคคัลลานะ

สาย ๆ เดินลงไปบิณฑบาต
เป็นภาพที่น่าประทับใจ อีกเช่นเคย

เหมือนมีพระพุทธเจ้า เสด็จนำหน้า
คิดถึงว่า พระองค์ก็ใช้เส้นทางนี้
เดินลงไปบิณฑบาต เหมือนกัน
ปีติ...ภาคภูมิใจ...อย่างบอกไม่ถูก

ที่สำคัญ ประทับใจกับ
ร้านริมทาง ที่ใจบุญ ใส่บาตร
และขอทาน ที่มีศรัทธา
กราบลงที่พื้น ตลอดเส้นทาง
และจะใส่เงินในบาตรด้วย

บิณฑบาตเต็มบาตร อีกเช่นเคย
ได้ขนมผลไม้ ไปบูชาพระพุทธเจ้า
บนวัดญี่ปุ่นทุกวัน...
ยิ่งถ้ามีทัวร์คนไทย ก็ล้นบาตร
บิณฑบาตลงมาถึงข้างล่าง
มีโยมนิมนต์ฉันอาหารแขกในร้าน
พระอาจารย์มหาวิเชียร ฝากไว้ให้ดูแล
ยังระลึกถึงคุณ ที่ท่านเมตตาตลอด

อยู่วัดญี่ปุ่น เริ่มสนิทกับพระที่นั่น
ตอนแรก จะพักเพียงสัปดาห์
เลยได้อยู่ต่ออีกเจ็ดวัน

ได้ปฏิบัติบูชา
ที่ถ้าพระโมคคัลลานะต่อ
บัลลังก์เดียว เก้าชั่วโมง เจ็ดวัน
ทำวัตรเสร็จ ลงมาที่ถ้ำนั่งสมาธิ
ตั้งแต่เจ็ดโมงเช้า ถึงสี่โมงเย็น
ปรากฏว่า กลายเป็นหุ่นขี้ผึ้ง
ประจำถ้ำ พระโมคคัลลานะ ไปเลย

ได้ฟังประวัติ พระโมคคัลลานะ
จากพระวิทายากร ไม่รู้กี่รอบ
บางคนเอามือมาจับ...อุ้งของจริง
ข้างเอาแบงก์มาแตะ คงนึกว่าขลัง
บางคนบอกว่า ท่านคงมาตายที่นี่
เลยมีคนทำหุ่นขี้ผึ้งถวาย...
กลิ่นหัวเราะเกือบไม่อยู่

ได้แต่วางใจว่า ปฏิบัติบูชา
และให้รูปที่สงบ เป็นทาน...

ที่กรุงราชคฤห์ มีสถานที่
สำคัญหลายแห่ง ที่ได้ไปปฏิบัติอีก
เช่น ที่ถ้าพระมหากัสสปเถระ
ได้ปฏิบัติถวายท่าน บัลลังก์เดียว
เก้าชั่วโมง เจ็ดวัน เหมือนเดิม
ยังสะสมเวลาการนั่งสมาธิตลอด
ที่พระเวฬุวัน ก็สงบปฏิบัติได้ดี
แต่ที่ประทับใจที่สุด คือ เขาคิชมณฺเฑ
อิชฺฐาน ขอให้ได้กลับไปปฏิบัติอีก
คราวหน้า จะอยู่ที่พระมุลคันธกุฎี...

ยังไม่ทันกลับเมืองไทยเลย
อยู่กรุงราชคฤห์ ได้หนึ่งเดือน
ได้กลับไปปฏิบัติที่พุทธคยา
และดงคสิริ ที่บำเพ็ญทุกรกิริยา

พอใกล้ถึง วันมาฆบูชา แม่ชีเอนินต้า
นิมนต์ไปร่วมกิจกรรม วันมาฆบูชา
ที่พระเวฬุวัน กรุงราชคฤห์อีก
คราวนี้ได้ทั้ง พักปฏิบัติในพระเวฬุวัน
และได้ไปกราบลาพระพุทเจ้า
ที่พระมุลคันธกุฎี เขาคิชมณฺเฑอีกครั้ง

และไม่พลาด ได้อยู่ที่พระมูลคันธกุฎี
ตลอดคืน แห่งวันมาฆบูชา...
เป็นคืนที่ พระจันทร์เต็มดวง สวยที่สุด
และเวลาเที่ยงคืน ก็อยู่ตรงศีรษะพอดี
นึกขึ้นได้ ต้องอธิษฐานจิต...
อะไรดีนะ

ตอนนั้น นึกอะไรอย่างอื่น ไม่ออกจริง ๆ
นึกได้อย่างเดียวว่า...

ขอให้ได้มีโอกาส บวชต่อนาน ๆ...

กลับจากพุทธคยา โชคดีอีก

เรียกว่าธรรมจัดสรร บุญบันดาลก็ได้
พระอาจารย์เรวตะ มาจัดปฏิบัติอีก

ได้เข้าร่วมปฏิบัติกับท่าน ที่บางคล้า
แล้วติดตามท่าน ไปพม่าเลย...

ตอนที่ 14

สมดังใจ... ได้ไปปฏิบัติที่พม่า

ไม่มีวันพิเศษ เพราะพิเศษอยู่ทุกวัน

ถึงวัดพะเอ้า ตอยะ ด้วยความปลื้มใจ
อุมณีโชต ลูกศิษย์พระอาจารย์เรวตะ
ถวายจีวรให้ใหม่ เป็นสีแดงเข้มแบบพม่า
ตื่นตื่น เหมือนได้ชีวิตใหม่
ได้มาอยู่ใน ‘ดินแดนของนักปฏิบัติ’
เหมือนย้อนเวลากลับไปสมัยต้นพุทธกาล
เมื่อสองพันห้าร้อยปีที่แล้ว

อยู่ในบรรยากาศ แห่งการปฏิบัติจริง ๆ
ตีสามครึ่ง จะมีเสียงตีเกราะ
สัญญาณแห่งความรู้แจ้ง ได้เริ่มขึ้น
ตีสี่ เริ่มทำวัตรสวดมนต์ แล้วนั่งสมาธิ
ตีห้าครึ่ง เตรียมบิณฑบาต
เจ็ดโมงครึ่ง บัลลังก์สมาธิที่สอง
เก้าโมงถึงสิบโมง มีสออบอารมณ์
สิบโมงครึ่ง บิณฑบาตเพล
บ่ายโมงถึงห้าโมง ปฏิบัติต่อ แล้วแต่จะแบ่งเวลากันเอง
จะบัลลังก์ หรือสองบัลลังก์ สลับเดินก็ได้
ห้าโมงเย็น เป็นเวลาพัก ฉันทน้ำปานะ
หกโมงเย็น ทำวัตรเย็น นั่งสมาธิต่อ
หนึ่งทุ่มสี่สิบห้า ฟังธรรมหนึ่งชั่วโมง
สองทุ่มสี่สิบห้า แยกย้ายกันจำวัด

จะเป็นกิจวัตรประจำ อย่างนี้ทุกวัน
ไม่มีวันพิเศษ เพราะพิเศษ อยู่ทุกวัน
ตอนแรก ความเป็นนักสมาธิมารารอนยังพิที่อยู่
ตั้งเป้าเลย...

บัลลังก์ละเก้าชั่วโมง เก้าวัน ตามสไตล์
ฉันแต่เฉพาะมือเช้า แล้วปฏิบัติเลย

พระที่นั่นคงนึกขึ้นว่า มือใหม่มาแรง
ในที่สุดก็หมดแรง สู้ทำสมาธิไม่ได้
แต่ก่อนใช้กลยุทธ์ วันพิเศษทำหนัก ๆ
แล้วหยุดพักนาน ๆ ค่อยปฏิบัติใหม่
เลยไม่ได้ดี ต้องเริ่มต้นใหม่ทุกที
มาอยู่ที่นี้ พระอาจารย์เรวตะ สอนว่า
ไม่ต้องหักโหม ฉันอาหารตามปกติ
พักผ่อนให้เพียงพอ ทำตามตาราง
ปฏิบัติให้สม่ำเสมอ...ดีกว่า

นั่งได้บัลลังก์ละชั่วโมงครึ่ง ก็ดีแล้ว
แต่ถ้าให้ได้มาตรฐาน สามชั่วโมงก็ดี

พอกันที นักสมาธินั่งทน...

การปฏิบัติรวมกัน

ก็มีพลังดีเหมือนกัน
เห็นรูปอื่น ๆ ท่านขยัน เราก็ขยันตาม
อยู่ในบรรยากาศที่มี
พระภิกษุปฏิบัติกันกว่าห้าร้อยรูป
มาจากหลากหลายประเทศ ทุกมุมโลก
ทั้งเถรวาท และมหายาน
พระภิกษุต่างชาติ ประมาณสองร้อย
เป็นชาวเวียดนามเกือบครึ่ง นอกนั้น
ไทย จีน อินโด อินเดี๋ย ลาว มาเลเซีย ฯลฯ

ทุกท่าน...มุ่งมั่นกันที่จะออกจากทุกข์
เราก็รู้สึกว่...ที่นี่จะช่วยทำให้สำเร็จได้

ตอนที่ 15

ปฏิบัติตาม คัมภีร์วิสุทธิมรรค

นำผู้มีใจแคบ... โขกดีแคบ...
ที่เรา กำลังได้ปฏิบัติตามขั้นตอน
ตามคัมภีร์วิสุทธิมรรคจริง ๆ

เคยไปกราบ พระอาจารย์เรวตะ
ด้วยความซาบซึ้งในคุณของท่าน
เรียนท่านว่า เป็นโชคดีของผมจริง ๆ
ที่ได้มาเรียนกรรมฐานกับท่าน
ท่านตอบว่า “รู้มั๊ย เพื่อจะสอนท่าน
ผมต้องไปเรียนภาษาไทย ที่เมืองไทย
เมื่อเกือบยี่สิบห้าปีก่อน
ไม่รู้มาก่อนว่า...เพื่อจะมาสอนท่าน
ไม่รู้ว่าจะต้องไปสอนที่เมืองไทย
ถ้าผมพูดภาษาไทยไม่ได้
โยมคงไม่นิมนต์ไปเมืองไทย
ท่านก็คงไม่ได้มาปฏิบัติที่นี่”

ลองมาคิดดู คงไม่ใช่โชคดีแค่นี้
เพราะได้มาเรียนหลังจากที่ท่าน
มีประสบการณ์ในการสอน มานานกว่าสิบปี
และได้บวชเรียนกับพระอาจารย์ใหญ่
'พะเจ้าตอยะสยาดอ' อีกสองปีครึ่ง
ซึ่งเป็นช่วงที่พระอาจารย์ใหญ่
เขียนตำรา “วิถีทางสู่พระนิพพาน” เสร็จ
ซึ่งท่านเองก็สอนมาก่อน กว่าสิบปี เช่นกัน
หลังจากที่ท่าน ได้รับตำแหน่งเจ้าอาวาส

แต่นั้นยังไม่พอ พระอาจารย์ใหญ่
ต้องใช้เวลาดั้งแต่ อายุเก้าขวบ เป็นสามเณร
จนเป็นพระภิกษุ ถึงอายุสามสิบ
ศึกษาด้านปริยัติสำเร็จ แล้วออกปฏิบัติ
อย่างตรงตามตำราด้วยตนเอง อีกลีบหกปี

แต่แต่นั้นก็ยังไม่พอ...
พระพุทธเจ้า ต้องใช้เวลาถึง 4 อสงไขย
กับแสนมหากัป ในการบำเพ็ญบารมี
เพื่อการตรัสรู้...ที่ใต้ต้นโพธิ์
เพื่อเปิดดวงตาแห่งโลก
นำความสว่าง สู่สรรพสัตว์ทั้งหลาย...
และได้ให้มรดกธรรมไว้เป็นอริยทรัพย์
ซึ่งสาวกผู้ได้เดินตามพุทธวจนะ
และแต่งคำอธิบาย เพื่อชนรุ่นหลัง
ที่สำคัญคือ คัมภีร์วิสุทธิมรรค
วิธีสู่ความบริสุทธิ์ ศีล สมาธิ ปัญญา
รจนาโดย พระพุทธโฆษาจารย์
พระอรรรถกถาจารย์ผู้ยิ่งใหญ่
เมื่อหนึ่งพันปี หลังพระพุทธปรินิพพาน
ซึ่งพระอาจารย์ใหญ่ ได้ทดลองปฏิบัติตามนี้
แล้วนำมาสอนลูกศิษย์ทั้งหลาย

พระพุทเจ้า

ทรงยกย่อง

อานาปานสติ ว่า

ภิกษุทั้งหลาย...

สมาธิ อันตั้งอยู่กับ ลมหายใจ

เมื่อเจริญให้มากแล้ว

เป็นความสงบ ปณีต ชื่นใจ

เป็นธรรมเครื่องอยู่เป็นสุข

และ ยังบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว ๆ

ให้อันตรธานสงบไปโดยฉับพลัน

ตอนที่ 16

แสงแห่งสมาธิ

ภิกษุทั้งหลาย...จงเจริญสมาธิ
ภิกษุ เมื่อใจตั้งมั่นแล้ว
ย่อมเห็นชัด ตามความเป็นจริง

เมื่อเกิดความศรัทธา...เชื่อมั่นเต็มร้อย
ในพระรัตนตรัย...ในตัวครูอาจารย์
และแนวทางปฏิบัติ...ก็หมดสงสัย
หมดเงื่อนไข ยอมเชื่อฟัง ปฏิบัติตามทุกอย่าง
ที่พระอาจารย์เรวตะสอน
ปฏิบัติแบบมอบกายถวายชีวิต
จะลองปฏิบัติแบบนี้ดู ให้ถึงที่สุด

พระอาจารย์ใหญ่
และพระอาจารย์เรวตะ
มักจะกล่าวถึง พระพุทธเจ้า
และพระอรรคณาจารย์ ตลอด
ว่าเป็นคำสอน และคำอธิบายของท่าน
ไม่ใช่สิ่งที่ท่านคิดค้นขึ้นเอง
ประโยชน์ของ
ที่ยกขึ้นมากล่าวบ่อย ๆ คือ
ภิกษุทั้งหลาย...จงเจริญสมาธิ
ภิกษุ เมื่อใจตั้งมั่นแล้ว
ย่อมเห็นชัดตามความเป็นจริง

เป็นการย้ำว่า พระพุทธเจ้า
ได้ให้ความสำคัญของ ‘สมาธิ’ มาก
ว่าเป็นเหตุให้เกิดปัญญา รู้แจ้งเห็นจริง

ผู้ที่ปฏิบัติตามคัมภีร์วิสุทธิมรรค
จะต้องทำความบริสุทธิ์ ตั้งแต่ระดับศีล
คือ กาย วาจา ระดับสมาธิ คือ ใจ
ระดับปัญญา คือ ความเห็น ความเข้าใจ
ที่วัดพะเอ้า ตอยะ จึงเคร่งครัดในศีล
และสนับสนุนให้ เจริญสมาธิ กันมาก
ทั้งสมถะ และวิปัสสนากรรมฐาน
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมถกรรมฐาน
เป็นการทำใจบริสุทธิ์ สงบจากนิวรณ์
คือความคิดฟุ้งซ่าน กังวลทั้งหลาย
ทำให้ใจสงบ อ่อนโยน ควรแก่งาน
แล้วจึงนำไป เจริญวิปัสสนา ให้เห็นจริง

สมถกรรมฐานหลัก คือ อานาปานสติ
เป็นกรรมฐานที่พระพุทธองค์
ทรงใช้ตั้งแต่เป็น ‘พระโพธิสัตว์’ จนถึงวันตรัสรู้
และเป็นวิหารธรรม ที่ทรงอยู่ตลอด

พระพุทธเจ้า ทรงยกย่องอานาปานสติ ว่า

ภิกษุทั้งหลาย...

สมาธิ อันตั้งอยู่กับ ลมหายใจ

เมื่อเจริญให้มากแล้ว

เป็นความสงบปณีตชื่นใจ

เป็นธรรมเครื่องอยู่เป็นสุข

และ ยังบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว ๆ

ให้อันตรธานสงบไปโดยฉับพลัน

เพียงรู้ว่า แต่ก่อนที่เป็น เจ้าพ่อกินลม

เคยสอนวิธี กินลมให้อร่อย

ถ้าจะให้สุดยอด ต้องทำ อานาปานสติ

แต่เทคนิคการกินลมให้อร่อยของโยคะ

ก็เป็นพื้นฐานที่ดี ทำให้เรากลับเคยกับลม

และ มีระบบการหายใจที่สมบูรณ์

เรียกได้ว่า เตรียมตัวมาดีเหมือนกัน

อานาปานสติ สามารถทำได้ตั้งแต่

ระดับสมณะ จนถึงวิปัสสนากรรมฐาน

ระดับสมณะ ต้องทำให้ได้ถึงขั้น ฌาน 4

ไม่น่าเชื่อว่า เพียงแค่ดูลมหายใจเข้าออก

ที่บริเวณปลายจมูก เหนือริมฝีปาก

ไม่ตามลมเข้าในตัว หรือออกข้างนอก
ด้วยใจที่สงบสุข จนลมสงบละเอียด
ก็จะเห็นแสง เมื่อแสงสงบรวมกับลม
สว่างดี จะใช้เป็นอารมณ์ของฌานได้

แสงจึงเป็นตัวชีวิตความสำเร็จของสมาธิ
และนำไปใช้ส่องดูความเป็นจริงต่าง ๆ
ผู้ที่ทำฌาน อานาปานสติได้
จะได้ใช้แสงส่องดูตามอวัยวะส่วนต่าง ๆ
ตั้งแต่ปลายเส้นผม จรดปลายเท้า
มองทะลุเข้าไปใน ผม ขน ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น
กระดูก ตับ ไต ไส้ พุง แม้อุจจาระ ก็ไม่เว้น
เรียกว่าปฏิบัติ อากาโร 32
ผู้ปฏิบัติจะเริ่มเห็นความจริงว่า
ร่างกายเป็นเพียงชิ้นส่วนอวัยวะต่าง ๆ
มาประกอบกัน ไม่งาม มีแต่น้ำเลือด กับหนอง
ส่องดูตัวเราได้ ก็ส่องดูผู้อื่นได้เหมือนกัน
สามารถขยายออกไปในทุก ๆ ทิศ ทุกสรรพสัตว์
ทั่วประเทศ ทั่วโลก ทั้งทั้งจักรวาล
ล้วนแล้วแต่เป็นอากาโร 32 หมด
แสงแห่งสมาธิ...จึงเสมือนกล้อง
จุลทรรศน์ และโทรทรรศน์ ของปัญญา

ผู้ที่ปฏิบัติอุภากร 32 ได้
จะได้ฝึกพิจารณาต่อ เฉพาะกระดูกปฏิภูล
จนรู้สึกปฏิภูล และเข้าฌานที่หนึ่งได้
จะเป็นฐานสำคัญ ของการฝึกกสิณต่อไป

การทำฌานอานาปานสติ
จึงเป็นการเตรียมพื้นฐานที่สำคัญ
ในการฝึกปฏิบัติสมถกรรมฐานอื่น ๆ
ที่พระพุทธรองค์ทรงแสดงไว้สี่สิบอย่าง
ผู้ที่ทำฌานอานาปานสติได้ จึงเสมือน
จบปริยญาใบที่หนึ่ง แล้วโอนหน่วยกิต
ไปเรียนคณะอื่น ๆ ได้ไม่ยาก

ผู้ปฏิบัติจะได้ฝึกกสิณทั้งสิบ อรูปฌานทั้งสี่
เมตตาทพรหวิหาร พุทธานุสติ อสุภ และมรณสติ
โดยมีอานาปานสติ เป็นหลัก
และกรรมฐานอื่น ๆ ช่วยสนับสนุน
พุทธานุสติ เพิ่มศรัทธา อสุภ ลตฺราคะ
เมตตา ลตฺโทสะ มรณสติ ไม่ประมาท

ผู้ปฏิบัติ จึงมีเครื่องอยู่ที่เป็นสุข
เสมือนมีค้ำยพักรบหรือโล่กำบัง...พร้อมไว้สู้กับกิเลส

ตอนที่ 17

แสงแห่งปัญญา

ทำในนี้เห็น แจ่มแจ้งว่า
ทั้งรูป และนามของตัวเรา และผู้อื่น
ทั่วทั้งจักรวาล เป็นเพียงสภาวะธรรม
ไม่มี เทวดา มาร พรนม คน สัตว์
มีแต่เพียง
รูปที่แตกสลาย และนามที่นุ่มส่ออารมณ์...

แม้แต่แสง...ก็ใช่ว่าเป็นความสว่างเฉย ๆ
นักวิทยาศาสตร์ยัง เพิ่งค้นพบว่า
เป็นคลื่น...และเคลื่อนที่ได้เร็วที่สุดในโลก
แต่พระพุทธองค์ ทรงค้นพบเมื่อ
สองพันห้าร้อยปีก่อนว่า
แสงมีการเกิดดับ
และประกอบด้วย อนุภาคเล็กๆ
ถ้าเรียกตามอภิธรรม คือ ‘รูปกลาป’
เป็นหน่วยรวมรูปธรรม ซึ่งเล็กที่สุด
จะมีรูปปรมาณู เป็นองค์ประกอบ
พื้นฐานแปดอย่าง คือ
ดิน น้ำ ไฟ ลม สี กลิ่น รส โอชา

ปรกติถ้าพูดถึงดิน เราก็จะนึกถึงก้อนดิน
แต่ พระพุทธองค์ ทรงชี้แจงความเป็นดิน
ในระดับปรมาณู คือ สภาวะแข็ง
อ่อน หยาบ ละเอียด หนัก เบา
น้ำก็ไม่ใช่เหมือนน้ำที่เราดื่ม
แต่เป็นสภาวะที่ ลื่นไหล และฉนิลเกาะกุม
ไฟก็ไม่ใช่เฉพาะที่เห็นเป็นเปลวไฟ
แต่เป็นสภาวะ ความร้อน ความเย็น

ลมก็ไม่โชที่พัดให้ใบไม้ปลิว
แต่เป็นสภาวะ ผลัก หรือพุงค้ำจุน
สีคือ สีต่าง ๆ เจ็ดสี หรือมากกว่านั้น
รสคือ รสต่าง ๆ กลิ่นคือ กลิ่นต่าง ๆ
อันนี้เข้าใจรับรู้ได้ไม่ยาก
แต่โอซากงยังไม่คุ้นเคยกัน
เป็นสภาวะที่อยู่ใจกลางของรูปกลาป
ทำให้เกิดรูปกลาปใหม่ ๆ เสมือนเป็นพลังงาน
วัตถุที่เสื่อมสลายเร็ว เช่น พืชผัก ผลไม้
แสดงว่า มีโอซาน้อย ถ้าเป็น หิน โลหะ
เสื่อมสลายช้า จะมีโอซามาก

ถามว่า...

ถ้าพระพุทธเจ้า ไม่ได้ทรงแสดงไว้
และถ้าเราไม่มี สมาธิ
จะสามารถเห็นรูปกลาปที่เป็น รูปปรมาณูกันมั๊ย

เราก็คงจะเห็นได้เพียง...แค่ที่ตาเห็น
เรียกว่า ในระดับบัญญัติ แม้จะเป็นจริง
ก็เป็นความจริง โดยสมมุติของชาวโลก
เช่น คน สัตว์ ต้นไม้ บ้าน ภูเขา เป็นต้น
ไม่ใช่ความจริง ในระดับปรมาณูจะ

อันนี้ เป็นการยกตัวอย่าง
เพียงแค่ว่า ส่วนพื้นฐานของรูปปรมัตถ์
ซึ่งโดยรวมทั้งหมดแล้ว มีถึงยี่สิบแปดอย่าง
และยังมีเรื่องนามปรมัตถ์อีก ที่ต้องเข้าใจ
ตั้งนั้นสมาธิ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก...

ผู้ที่เป็นสมถยานิก
จะได้ปฏิบัติกรรมฐาน 40
อานาปานสติ อาการ 32
กสิณ 10 อรูปฌาน 4 อัปปมัญญา 4
พุทธานุสติ อสุภะ มรณสติ และ
จตุรธาตุวัตถาน เป็นกรรมฐานสุดท้าย
ที่เชื่อมต่อไปสู่วิปัสสนาได้

ส่วนผู้ที่เป็นวิปัสสนายานิก
สามารถปฏิบัติ ‘จตุรธาตุวัตถาน’
แล้วต่อวิปัสสนาได้เลย
แต่ส่วนใหญ่ที่วัดพระเอ้า
จะให้ปฏิบัติเริ่มจากอานาปานสติก่อน
เพราะถ้าสมาธิดีแล้ว
จะปฏิบัติ ‘จตุรธาตุวัตถาน’ ได้ไม่ยาก

พระพุทธรองค์

ทรงแสดงกรรมฐาน

สองอย่าง สำหรับการเจริญวิปัสสนา

คือ รูปกรรมฐาน และนามกรรมฐาน

ผู้ที่ปฏิบัติ ‘รูปกรรมฐาน’

ต้องเจริญ ‘จตุธาตුවัตถาน’

คือ การรับรู้สภาวะของธาตุทั้งสี่

ในระดับปรมาตม์ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

คือ ความแข็ง หยาบ หนัก นุ่ม เรียบ เบา

ไหล หนัก ร้อน เย็น ค้ำจุน ผลัก ได้อย่างชัดเจน

ตั้งแต่หิวจรดเท้า อย่างเป็นระบบแล้ว

จนเกิด ‘แสงสว่างในใจ’

รู้สึกว่าร่างกายหายไป กลายเป็นก้อนแสง

และพยายามที่จะเห็นช่องว่างของแสง

เหมือนแสงแตกเป็นอนุเล็ก ๆ ละเอียดประณีต

พราวแพรวดุจดั่งแสงดาวยามฟ้าเปิด

ผู้ปฏิบัติที่ทำได้แบบนี้ถือว่าเป็น

ขั้นสมถกรรมฐาน สามารถใช้ปฏิบัติต่อไป

ในขั้นวิปัสสนา เพื่อพิจารณาในแต่ละอนุเล็ก ๆ

ซึ่งเป็นรูปกลาป แล้วเข้าใจรูปปรมาตม์

ในการปฏิบัติรูปกรรมฐานต่อไป

จะเห็นได้ว่า
การปฏิบัติให้เห็นแสง จึงเป็นกุญแจสำคัญ
ที่สามารถไขไปสู่ความเข้าใจ ในระดับปัญญาจริง ๆ
ดังนั้นจะเรียกว่า ‘แสงแห่งปัญญา’
คงจะไม่ผิด...

เมื่อผู้ปฏิบัติสามารถพิจารณาแยกรูปกลาป
และเข้าใจรูปปรมาณูทั้งหมดได้ชัดเจนดีแล้ว
จะสามารถปฏิบัติ ‘นามกรรมฐาน’ ต่อไปได้ดี
เพราะจะต้องใช้รูปปรมาณู ในระดับอนุของแสง
เป็นอารมณ์ในการพิจารณา ‘นาม’ ที่โน้มไปสู่อารมณ์นั้น
เพื่อจะได้เข้าใจถึง วิถีจิต และเจตสิก ที่เกิดขึ้น
และเป็นตัวชี้วัดว่า...

เป็นการพิจารณาในขณะระดับของสมาธิ ยังมีกำลังดีอยู่
และจะสามารถพิจารณาได้อย่างปิติสุข
ถ้าทำอย่างกลมกลืน เป็นธรรมชาติได้
แสงจะคงอยู่ และสว่างจ้าขึ้นเรื่อย ๆ

ที่ว่าแสง เกิดดับเร็ว จนเห็นไม่ทัน
จิตยิ่งเกิดดับเร็ว กว่านั้นอีกมาก

แต่ด้วยกำลังของสมาธิ ที่มีมากพอ
ทำให้ผู้ปฏิบัติ สามารถรับรู้ การเกิดดับของจิต

แล้วพิจารณาแยกแยะ

‘นามปรมาตถ์’...ความเป็นจริงของจิต
ตามที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้

อย่างละเอียดพิสดาร

ถ้าแบ่งเป็นกองได้กองใหญ่ ๆ สี่กอง คือ

เวทนา คือ ความรู้สึก

สัญญา คือ การจำได้หมายรู้

สังขาร คือ เจตนาหรือการปรุงแต่ง

วิญญาณ คือ การรับรู้อารมณ์

ถ้ารวมกับรูปด้วย ก็จะเป็น ‘ขันธห้า’

ทำให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ว่าทั้งรูป และนาม

หรือกายและใจ ทั้งตัวเรา และผู้อื่น

ทั่วทั้งจักรวาล เป็นเพียงสภาวะธรรม

ไม่มี เทวดา มาร พรหม คน สัตว์

มีแต่เพียงรูปที่แตกสลาย กับนามที่นุ่มส่ออารมณ์

ที่ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่มีแก่นสารตัวตน

ผู้ที่ปฏิบัติมาถึงขั้นนี้
เริ่มได้เห็นความเป็นอนัตตาได้บ้างแล้ว

แต่ก็ยังไม่มากพอ
ต้องปฏิบัติต่อไป...
ให้เข้าใจเหตุและผล ที่ทำให้เกิด ‘รูปนาม’

ขั้นตอนนี้จึงสำคัญมาก

เพราะจะทำให้เข้าใจถึง ‘ปฏิจจสมุปบาท’

ตามที่พระพุทธเจ้า...ได้พิจารณา
ในคืนวันแรกตรัสรู้...ที่ใต้ต้นโพธิ์

ตอนที่ 18

ปฏิบัติเนมือนำในคืนวันตรัสรู้

ผู้ปฏิบัติ ที่วัดพะเอ้า

กำลังปฏิบัติตามขั้นตอนการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
และเป็นการเรียนรู้ตามที่พระพุทธองค์
ทรงแสดง...เปิดเผยความจริง ไข่มุมแล้ว

ในชั้นตอนนี้

ผู้ปฏิบัติ ต้องใช้กำลังของสมาธิ

ค่อย ๆ ย้อนไปดูใน อดีตชาติ

เหมือนกับการที่เราสามารถนึกถอยหลัง

ถึงเหตุการณ์เมื่อครูนี เมื่อเช้านี้ เมื่อวานนี้

เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว เมื่อเดือนที่แล้ว

เมื่อปีที่แล้ว เมื่อสิบปีที่แล้ว

จนถึง...เราเป็นทารกในครรภ์ได้

หลาย ๆ คน ก็อาจจะทำกันได้

แต่ที่วัดพะเอ้า...

ผู้ปฏิบัติต้องพิจารณาให้เห็นภาพตัวเรา และสิ่งแวดล้อม

ให้เป็นรูปนาม ตามอย่างที่เคยปฏิบัติ

รูปกรรมฐาน นามกรรมฐาน

ด้วยความเข้าใจ ตามหลักกถิธรรม

ที่พระพุทธเจ้าทรงสอน

ผู้ปฏิบัติ ต้องระลึกย้อนไปดู รูปนาม

ในขณะ ‘จติ’ และ ‘ปฐิสฺสนธิ’ คือ

ในขณะที่สิ้นใจ และเกิดใหม่ทันที

เผื่อให้เห็นอารมณ์สุดท้าย

ที่มาปรากฏก่อนตาย เพื่อจะได้

พิจารณาหาเหตุ ที่ทำให้เกิดในชาตินี้

พระอาจารย์ใหญ่
เคยยกตัวอย่าง โยคีผู้ปฏิบัติท่านหนึ่ง
เป็นผู้หญิง ผอมยาวมาก

ชาติที่แล้ว...เธอเป็นพระภิกษุ
เมื่อเธอปฏิบัติ ย้อนไปคู่อารมณ์สุดท้ายก่อนเกิดในชาตินี้
เธอได้เห็นภาพ พระภิกษุกำลังใส่บาตร
และภาพเหตุการณ์ ที่พระภิกษุท่านไปไหว้เจดีย์
แล้วรู้สึกประทับใจผู้หญิง...สาวสวยผอมยาว
เมื่อเธอได้ตรวจสอบ รูปร่าง
ที่มีความสัมพันธ์กับเธอ
โดยรับรู้ได้ถึงความรู้สึกที่เชื่อมต่อกันได้
เพื่อให้แน่ใจว่า...เป็นตัวเธอในอดีต

เธอจึงเข้าใจว่า
ด้วยเหตุที่เธอในอดีต เป็นพระภิกษุ
ได้ทำทาน ด้วยเจตนาที่เป็น กุศลกรรม
เป็นพลังกรรม ที่สร้างทิ้งไว้
และมาปรากฏเป็นภาพอารมณ์สุดท้าย...ก่อนตาย
เป็นเหตุ ทำให้เกิดเป็นมนุษย์

แต่ด้วยใจ

ที่โน้มเอียงประทับใจ

ผู้หญิงสวยผมยาว มีวิชา ยังเห็นผิด
ว่าผู้หญิงสวยผมยาว เป็นตัวเป็นตนจริง
ทั้งที่ความเป็นจริง เป็นเพียง รูปกับนาม
และมีค้นหา ความอยากจะเป็นอย่างนั้น
มีอุปาทาน ความยึดมั่นในสภาวะนั้น
เป็นเหตุให้เกิด เป็นมนุษย์ผู้หญิงผมยาว
และในภพชาตินี้ เธอก็ผมยาวจริง ๆ

เมื่อทราบความจริง...เธอร้องไห้โฮ..เลย

อารมณ์สุดท้าย ก่อนตาย
จึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก
ชีวิตความเป็นไปในภพต่อไป
และเป็นเรื่องที่ยังคับบัญชาไม่ได้
ต้องเป็นไปตามพลังกรรมที่สร้างทิ้งไว้
ทั้งกุศลและอกุศล

ให้สังเกตดูง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน
เรานึกถึงเรื่องที่ดี หรือ ไม่ดี มากกว่ากัน
นั่นคือโอกาส ที่จะไปนรก หรือ สวรรค์
ซึ่งอาจจะสังเกตกันได้ง่าย ๆ แบบนี้

แต่เราบังคับได้ไหม
ให้มีแต่เรื่องดี ๆ มาปรากฏ
ส่วนใหญ่ถ้า ใจ หรือ ร่างกาย ไม่สบาย
ก็จะมีแต่เรื่องไม่ดีในอดีตมาให้คิด
นั่นหมายความว่า ถ้าสนใจไปตอนนั้น
อบายภูมิ ก็จะเป็นที่หมาย...

โชคดี ที่เราเป็นชาวพุทธ
พระพุทเจ้า...
ทรงสอนให้ระลึกถึง...พระรัตนตรัย
ทำทาน รักษาศีล เป็นเหตุให้ไปเกิด
ในสุคติภูมิ เป็นมนุษย์ หรือเทวดา
หรือถ้าใครภวนาได้ฉฉาน จนถึงใกล้ตาย
ขณะตาย ฉฉานยังไม่เสื่อม ก็ได้เกิดเป็นพรหม...
แต่ตราบใดที่ยังไม่ได้เป็น ‘พระโสดาบัน’ หรือสูงกว่านี้
ก็ยังไม่ปลอดภัยจากอบายภูมิ
เพราะมีบาปมากมาย ที่เราทำผิดศีล
ก็เป็น พลังกรรม ที่รอส่งผลเช่นกัน

ดังนั้น ถ้าไม่ประมาท
ต้องปฏิบัติให้ได้อย่างน้อย...เป็นพระโสดาบัน
จึงจะปิดอบายภูมิได้...

จากประสบการณ์ ที่ได้สอบถาม
ผู้ปฏิบัติที่ได้กลับมาเป็นมนุษย์
มักจะมีเจตีย์ เห็นพระพุทธรูป
เห็นต้นโพธิ์ เห็นพระพุทธรเจ้า
เห็นพระภิกษุ เห็นวัตถุทานที่ทำ
เป็นภาพอารมณ์สุดท้ายก่อนตาย
และเมื่อสืบลีกเข้าไป ก็มักจะตั้งจิต
อธิษฐาน...ให้กลับมาปฏิบัติต่อให้สำเร็จ

ผู้ที่ทำบุญ สร้างพระพุทธรูป
สร้างสถูปเจตีย์ จึงมีอานิสงส์มาก
ที่พม่าเลยนิยมสร้างเจตีย์บนยอดเขา
สูงแค่ไหน...ก็จะพยายามไปสร้าง
คนพม่า จึงมีศรัทธาแรง
ผูกพัน เคารพบูชาพระพุทธรเจ้า กันจริง ๆ
ส่วนผู้ปฏิบัติ ที่เคยมีอดีตชาติเป็นสัตว์
เช่น เป็นช้าง เป็นวัว เป็นม้า เป็นนก
โดยมากอารมณ์สุดท้าย จะปรากฏ
เป็นรูปภาพสัตว์เหล่านั้น ด้วยความที่ใจเคยประทับใจ
เช่น ในความแข็งแรง ความสง่างาม ความน่ารัก น่าเอ็นดู
หรือเคยมีชีวิตหมกมุ่นอยู่กับสัตว์เหล่านั้น
เช่น เคยเลี้ยง หรือเคยฆ่า

เสียดาย ที่ไม่ได้มีโอกาสฟัง
ประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติ ที่มาจากนรก
เพราะปกติ จะให้ระลึกในอดีตกันเพียงห้าชาติ
ส่วนใหญ่จะเป็นมนุษย์ เทวดา
นางฟ้า พรหม และสัตว์เดรัจฉาน

ระลึกกันได้แค่นี้ ก็เก่งแล้ว
ไม่ต้องถึงขนาดที่ พระพุทธเจ้า
ทรงทำได้ กว่าแสนชาติ
ในยามต้นแห่งราตรีการตรัสรู้
ด้วยกำลังของอภิญญา
ท่านทรงระลึกได้ อย่างละเอียดด้วย
บุพเพนิวาสานุสติญาณ ระลึกได้ทั้ง
ชื่อ โคตร วรรณ อาหาร สุขทุกข์
อายุขัย และ ชั้นที่อาศัย
พร้อมทั้งอาการ ลักษณะ

ในยามที่สอง ทรงน้อมจิตไป
จตุปปาตญาณ เป็นจักขุทิพย์
ที่ทรงล่วงรู้เหตุ และ ผลแห่งกรรม
ของสัตว์ทั้งหลาย ที่ทำบาปแล้วไปอบายภูมิ
ทำได้ไป สู่สุดติโลกสวรรค์

ในยามที่สาม ทรงน้อมจิตไป
อาสาภักขยญาณ รู้ชัดตามเป็นจริงว่า
นี่ทุกข์ นี่เหตุแห่งทุกข์
นี่ความดับ ไม่เหลือแห่งทุกข์
นี่ทางให้ถึงความดับ ไม่เหลือแห่งทุกข์
ซึ่งพระพุทธองค์ ได้ทรงแสดงไว้ว่า
จะเป็นเช่นเดียวกันกับที่เกิด
แก่บุคคลผู้ไม่ประมาท มีความเพียรเผาบาป
มีตนส่งไปแล้ว ด้วยดี...

ดังนั้น ผู้ปฏิบัติที่วัดพะอ้า
กำลังปฏิบัติตามขั้นตอนการตรัสรู้ ของพระพุทธเจ้า
และเป็นการเรียนรู้ตามที่พระพุทธองค์
ทรงแสดงเปิดเผยความจริงไว้หมดแล้ว
พวกเราชาวพุทธ โชคดีจริง ๆ...

เมื่อผู้ปฏิบัติได้ย้อนไปในอดีต...อย่างมีหลักอภิธรรม
จะเหมือนกับตอนที่พระพุทธเจ้าใช้บุพเพนิวาสานุสติญาณ
ในยามแรก...ของการตรัสรู้
จะให้เราได้เห็นทุกข์ของ ชันธ์ห้า
ที่กลับมาเกิด ซ้ำแล้วซ้ำเล่า

และเพื่อให้เหมือนขั้นตอนในยามที่สอง
ในการที่จะเข้าใจ เหตุผลแห่งกรรม
ผู้ปฏิบัติ ต้องพิจารณา ปฏิจจนสมุปปาท
อย่างเป็นระบบอีก จะมีสองวิธี คือ
ตามระบบขั้นห้า และ ตามลำดับปฏิจจนสมุปปาท
ซึ่งทั้งสองวิธี จะทำให้เราสิ้นสงสัย
เห็นทุกข์ เห็นโทษ และต้นตอ ที่ทำให้เรามาเกิด
จะทำให้เราเข้าใจ อย่างลึกซึ้งว่า
ทำไม พระพุทธองค์
ทรงแสดงมรรค คือ วิธีการออกจากทุกข์
เพราะเมื่อพิจารณา ปฏิจจนสมุปปาทแล้ว
เราจะพบความจริง 2 ข้อ คือ

1. เห็นความจริงของกรรมและผลของกรรม
ความเห็นผิดเป็นตัวตน เป็นเหตุ
จึงทำกรรมแล้วกลับมาเกิดเป็นทุกข์อย่างไม่สิ้นสุด
การเจริญสมณะ และวิปัสสนาให้เห็นความจริง
เป็นเหตุให้เกิดมรรคจิตทำลายกิเลส และวิภูฏะทุกข์ได้
2. มีแต่เหตุปัจจัยของสภาวะธรรมที่เกี่ยวข้องกัน
ไม่มีตัวตน คนสัตว์ หรือผู้ดลบันดาล
เมื่อมีรูปนามขั้นห้าเป็นที่รองรับกรรม และวิบากแล้ว
ก็ต้องยอมรับ เห็นทุกข์โทษ และกระทำเหตุที่จะดับ

ซึ่งการกลับมาเกิด
คือ การได้รูปนาม ชั้น 5
ทำให้มี ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ และ
รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ธรรมารมณ์
ซึ่งจะกระทบกัน ทำให้เกิดความรู้สึก
พอใจ ไม่พอใจ หรือ เฉย ๆ
ทำให้เกิดความอยากได้ ไม่อยากได้
สมหวัง ผิดหวัง เศร้าเสียใจ
อึดอัด กลัดกลุ้ม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่หนีไม่พ้น คือ
การแก่...เจ็บ...ตาย

จะทำให้เราเห็น เหตุแห่งทุกข์ ชัดเจน
และจะเชื่อมั่นในการปฏิบัติ สมถะและวิปัสสนา
ว่าเป็นวิธีการ เพื่อการพ้นจากทุกข์ได้

เมื่อเข้าใจ และเห็นสภาวะธรรม ตามเป็นจริงแล้ว
จะมาสรรูป ในรายละเอียดอย่างเป็นระบบ
ด้วยการพิจารณา ลักษณะนาฬิกาดุ๊ก อีกที
ลักษณะนาฬิกาดุ๊ก คือ วิธีการกำหนด
ลักษณะ รสชาติ ปัจจุบันฐาน และ ปทัฏฐาน
ของรูปนามปรมัตถ์ และปัจฉิมสุขาบาท

ลักษณะ แบ่งเป็นสองประการ ได้แก่

สามัญญลักษณะ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

สภาลักษณะ คือ ลักษณะเฉพาะตน

รสะ คือ หน้าที่ และคุณสมบัติ

ปัจจุปัญฐาน คือ อาการปรากฏ หรือ ผล

ปทัฐาน คือ เหตุใกล้สุด เช่น

สมาธิ ลักษณะ คือ ไม่ฟุ้งซ่าน

หน้าที่ คือ รวบรวมกำลัง

อาการปรากฏ คือ สงบนิ่ง

เหตุใกล้ คือ สุขเวทนา

ปัญญา ลักษณะ คือ รู้แจ้งสภาวะธรรม

หน้าที่ คือ กำจัดโมหะ

อาการปรากฏ คือ รู้สภาลักษณะ

และ สามัญญลักษณะ

เหตุใกล้ คือ สมาธิ

ขั้นตอนนี้ พระอาจารย์เรวตะ กล่าวไว้ว่า

เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก

เพราะเป็นประตู ที่เปิดสู่...พระนิพพาน

ในตอนที่พระโพธิสัตว์
บำเพ็ญบารมี เพื่อความเป็นพระพุทธเจ้า
ก็สามารถสอน สมณะและวิปัสสนา
ได้ถึงแค่ อนิจจัง และทุกขัง
แต่ไม่สามารถสอนให้ถึง อนัตตาได้
เป็นความสามารถของ พระพุทธองค์
ตอนตรัสรู้แล้วเท่านั้น...

เมื่อผู้ปฏิบัติพิจารณา ลักษณะที่จิตดูจะ
อย่างละเอียด ในทุกสภาวะธรรม
ทั้งภายใน ภายนอก ในทุก ๆ ทวารจนชำนาญ
ก็จะสิ้นสงสัยแห่งตลอด
ในรูปนาม ชันธห้า เหตุและผล
ก็พร้อมที่จะเจริญ วิปัสสนา
เหมือนในยามที่สาม ของคืนวันตรัสรู้
ที่พระพุทธองค์ทรงได้ อาสวกขยญาณ
แห่งตลอดใน อริยสัจ 4

ในขั้นนี้ ผู้ปฏิบัติเปลี่ยนจากการพิจารณา
สภาวลักษณะ ที่เป็นลักษณะเฉพาะ
ของแต่ละรูปนามชันธห้า
มาเน้นเฉพาะสามัญญลักษณะ
คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

ด้วยความที่เข้าใจ สภาวะลักษณะดีแล้ว
จากการปฏิบัติรูปนาม และ ปฏิจจสมุปบาท
ตอนนี้ เน้นแต่สภาวะ สามัญญลักษณะ
ที่เห็น การเกิดดับ...ของรูปนามอย่างเดียว
แล้วพิจารณาหลงสู่อนิจจบ้าง ทุกข์บ้าง
อนัตตาบ้าง ซ้ำแล้ว...ซ้ำอีก ด้วยสมาริที่มีกำลัง
และต้องให้เห็นสภาวะการเกิดดับ ของนามรูป
ด้วยแสง ซึ่งเป็นแสงแห่งปัญญาจริง ๆ...

ในขั้นนี้ อารมณ์ของวิปัสสนาจะเป็น
ทุกข์ และ สมุทัย ในระดับปรมาตถ์
มรรค ที่เป็นโลกียมรรค จะดำเนินอยู่
โดยมี สัมมาทิฎฐิ เห็นเป็นรูปนามเกิดดับ
สัมมาสังกัปปะ ยกจิตขึ้นพิจารณา รูปนามที่เกิดดับ
เป็นอนิจจบ้าง...ทุกข์บ้าง...อนัตตาบ้าง
สัมมาสติ ตามระลึกตามรู้เห็นชัดอยู่แต่รูปนามที่เกิดดับ
สัมมาวายามะ เพียรพยายามประคับประคองจิต
ให้อยู่กับรูปนามที่เกิดดับ
สัมมาสมาริ ก็ตั้งมั่นอยู่กับรูปนามเกิดดับ
ส่วน สัมมาวาจา สัมมาภิมันตะ
และสัมมาวายามะ ดำเนินอยู่ ตั้งแต่ขั้นศีล

ผู้ปฏิบัติ

ต้องเพียรพิจารณา ซ้ำแล้วซ้ำอีก
เพื่อให้วิปัสสนาญาณ เข้มแข็ง สูงงอม
จนเกิด มรรคจิต ผลจิต ตามบุญบารมี
และอินทรีย์ ที่ได้บ่มเพาะมา
จึงสามารถ ประหารกิเลส เป็นขั้น ๆ
ตั้งแต่โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล
สกทาคามีมรรค สกทาคามีผล
อนาคามีมรรค อนาคามีผล
อรหัตตมรรค อรหัตตผล

ผู้ปฏิบัติ ต้องเพียรปฏิบัติด้วยตนเอง
ภายใต้การให้คำปรึกษา
หรือที่เรียกว่าการสอบอารมณ์
จากอาจารย์กรรมฐาน
ผู้มีประสบการณ์ อย่างต่อเนื่อง

พวกเราโชคดีแค่ไหน
ที่ยังมีหนทางการปฏิบัติตาม พระพุทธเจ้าจริง ๆ
และยังมีครูบาอาจารย์ ที่สามารถสอน
ให้เดินตามทาง จนถึงที่สุด...

ตอนที่ 19

ใช้เวลาปฏิบัติ เท่ากับเรียนชั้น ป.1 หรือยัง

พระอาจารย์เรวตะ
เคยตามญาติโยมว่า

“ได้ใช้เวลาในการปฏิบัติได้เท่ากับ
การเรียนชั้นประถมหนึ่งแล้วหรือยัง”

ใช้เวลา 50 ปี
กับการเรียนรู้ทางโลกไปเท่าไรบ้าง

- 2 ปีอนุบาล เพื่อเตรียมความพร้อม
- 3 ปีประถมต้น พออ่านออกเขียนได้
- 3 ปีประถมปลาย เป็นพื้นฐานชีวิต
- 3 ปีมัธยมต้น ได้ขึ้นตำการศึกษาไทย
- 3 ปีมัธยมปลาย เตรียมเข้ามหาวิทยาลัย
- 5 ปีปริญญาตรี เพื่อวิชาชีพอีสถาปนิก
- 2 ปีปริญญาโท เพื่อการบริหารจัดการ

รวมทั้งสิ้น 21 ปี

ในหลาย ๆ คน ก็คงจะคล้าย ๆ กัน
แต่อาจมีบางคน ที่สนุกกับการเรียนมาก
ได้ปริญญาตรี 3 ใบ ปริญญาโท 2 ใบ
ปริญญาเอกอีก 1 ใบ และการอบรมอื่น ๆ อีก...
เพิ่มไปอีกกว่า 10 ปี เกือบจะครึ่งชีวิต
ซึ่งเป็นเพียง ‘วิชาหาข้าวกิน’ เท่านั้น

แต่สามารถให้เวลากัน ...ได้อย่างมากมาย

ที่มาเรียนรู้วิชาของ พระพุทธเจ้า
ซึ่งเป็นวิชาเพื่อ ความพ้นทุกข์ พ้นโลก
เป็นวิชาระดับ โลกุตระธรรม
กลับใช้เวลาเพียง เจ็ดวัน สิบวัน
ทำบ้างหยุดบ้าง ได้ปีละครั้ง ก็เก่ง
ปฏิบัติอย่างนี้ จะให้ได้มาน ได้มรรค
ได้ผลนิพพาน คงจะเป็นไปได้ยาก
โดยเฉพาะสมัยนี้ เป็นช่วงที่พวกเรา
ห่างจากพระพุทธเจ้า กว่าสองพันห้าร้อยปี

ผู้ที่มีบุญบารมีมาก ได้เกิดทันพุทธกาล
ได้ฟังธรรม แล้วบรรลุต่อหน้าพระพักตร์
แต่สมัยนี้คงเป็นไปได้ยาก
ผู้ที่ต้องการจะบรรลุธรรม
ต้องเพียรปฏิบัติอย่างมาก จึงจะสำเร็จ

แต่มาคิดดูอีกมุมหนึ่ง
ผู้ที่ได้เกิดในต้นพุทธกาล ที่หลงผิดกัน...ก็มีมาก
เข้าใจจะบรรลุธรรมกันทุกคน...
ประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่ว่า มีศรัทธา...เห็นทุกข์เห็นโทษ
และตั้งใจจะปฏิบัติตามคำสอน
ของพระพุทธองค์...อย่างจริงจังหรือเปล่า

ตอน สมัยเป็นฆราวาส
ได้ใช้เวลาปฏิบัติไปเท่าไรบ้าง

เท่าที่พอจะจำได้ เคยฝึก T.M ตอน ม. 4
เกือบได้ฝึกแบบลอยได้...
แต่โยมพ่อไม่อนุญาต กลัวจะลอยไปไกล
เลยได้ฝึกแบบธรรมดา ครั้งละ 20 นาที
ตอนหลังมาฝึกเจริญสติ 14 จังหวะ ของหลวงปู่เทียน
ประทับใจ...วิธีการของท่านมาก

พอได้บวชครั้งแรก ตอนอายุ 25 ปี
ได้ปฏิบัติตามท่านอย่างจริงจัง
หลังจากนั้น ก็ใช้วิธีการของท่านมาตลอด
ได้ปฏิบัติกับ โยมแม่สิริ กรินชัย 2 ครั้ง
หลักสูตรวิทยากร คณะโยมกบแก้ว 1 ครั้ง
พระอาจารย์ชาญชัย ที่ร่มอาราม 1 ครั้ง
โยม อาจารย์พรชัย เจริญดำรงเกียรติ 1 ครั้ง
พระอาจารย์สมทบ ปรีกกโม 2 ครั้ง
พระอาจารย์จระศักดิ์ 2 ครั้ง
ถ้ารวมเวลาแล้วคงไม่เกิน 6 เดือน

ยังไม่ได้ครั้ง...ของที่ใช้ในการเรียน ชั้น ป.1 เลย

ตอนที่ 20

ถ้าไม่บวช ก็ยากที่จะเรียนจบทางธรรม

การปฏิบัติ มีลำดับขั้นตอน
และมีผลเชิงประจักษ์ เป็นความสุขทุกขั้นตอน
ดังที่...พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ว่า
เหมือนมนัสสุทร ที่ลาจุ่มสิกลงไปโดยลำดับ...
ไม่โกรกชั้นเหมือนแนว...
ที่จะบรรลุอรหัตตผลได้โดยตรง

การเรียนทางโลก ยังเป็นลำดับขั้น
จากอนุบาล ประถมต้น ประถมปลาย
มัธยมต้น มัธยมปลาย ปริญญาตรี
ปริญญาโท ปริญญาเอก
ผู้ที่ยังไม่จบมัธยมปลาย ไม่สามารถ
เรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้
หรือถ้ายังไม่จบปริญญาตรี ก็จะต่อโทไม่ได้

การเรียน การปฏิบัติทางธรรม ก็เช่นกัน
พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ เป็นตามลำดับขั้นตอน
ถ้าลองเทียบดูจากพระสูตร
ที่เกี่ยวกับขั้นตอน และผลจากการปฏิบัติ
ในหลาย ๆ พระสูตร เช่น สามัญญผลสูตร
กับการเรียนทางโลก
เตรียมอนุบาล เท่ากับ การถึงสรณคมน์
อนุบาล เท่ากับ ระดับทาน
ประถมต้น เท่ากับ ระดับศีล
ประถมปลาย เท่ากับ อินทริยสังวรศีล
มัธยมต้น เท่ากับ เจริญสติสัมปชัญญะ
มัธยมปลาย เท่ากับ สันโดษในปัจจุบัน

ในขั้นต้น เป็นการเตรียมความพร้อม
เหมือนเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย
ถ้าเป็นฆราวาส ก็ต้องเริ่มจากการถึงสรณคมน์
ทำทาน รักษาศีลห้า หรือศีลแปด
แล้วหมั่นเจริญสติสัมปชัญญะ
มักน้อย สันโดษ ในชีวิตประจำวัน

จำได้ว่าตอนก่อนบวช สอบไม่ผ่านเกือบทุกชั้น
สอบตก ตั้งแต่เตรียมอนุบาล...สรณคมน์ ก็เข้าไม่ถึง
ใส่บาตร ปีละสองสามครั้ง เฉพาะวันเกิดลูก ๆ
รักษาศีลก็ขาด จนต่อไม่ติด ขนาดไม่กลัวต้นไม้จิ้ง
เพราะเป็นโยคี นอนเตียงตะปูได้
สุราก็ดื่ม เพราะคิดว่าข้างในเราดี เป็นทอง
ดื่มแล้วจะได้เปิดเผย ธาตุแท้ความเป็นทองออกมา

เคยฝึกเจริญสติ ตั้งใจว่า...
วันนี้ จะระลึกความรู้สึกตัว ให้ได้ทั้งวัน
แต่พอมารู้ตัวอีกที ตกตอนเย็นแล้วทุกที
อย่างนี้หมดสิทธิ์ ที่จะเรียนต่อในระดับ มหาวิทยาลัย
ที่จะสามารถละ นิรwrณห้า เข้าถึงระดับฌานสมาธิ ชั้นต่าง ๆ ได้
เพราะศีลไม่บริสุทธิ์ ใจก็มีวหwmุ่นอยู่
กับการงาน ครอบครัw เพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง

ชีวิตฆราวาส จึงเป็นเรื่องอึดอัดคับแคบ
เป็นทางแห่งรัฐลืออย่างที พระพุทธองค์ ทรงแสดงไว้จริง ๆ
ไม่เหมือนการบวช...เป็นทางปลอดโปร่ง
ผู้ครองเรือนจะประพฤติพรหมจรรย์ ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์
ครบถ้วนดุจสังข์ขัด...ไม่ใช่ทำได้ง่าย

สามัญญผล จึงเป็นเรื่องของพระจริง ๆ
เมื่อออกบวชแล้ว ได้รับสิทธิพิเศษทันที
ไม่ต้องกังวล ในการแสวงหาทรัพย์ เพื่อการดำรงชีพ
ไม่มีภารกิจทางโลก ที่ต้องคิดต้องทำ
มักน้อยสันโดษในปัจจุบัน มีเพียงบาตรจีวร
มีเวลาในการเจริญ อินทริยสังวรศีล
เจริญสติสัมปชัญญะ และสามารถ
รักษาศีล 227 ข้อได้ไม่ยาก

ดังนั้น จึงได้รับผลดี สัมผัสได้ถึง
ความสุขเป็นขั้น ๆ ตามที พระพุทธองค์
ทรงแสดงไว้ และเป็นการเตรียมตัว
เพื่อจะปฏิบัติ ในระดับต่อไปได้ดีอีกด้วย

คราวนี้ลองมาดูขั้นกลาง
ระดับปริยญาตรี เทียบกับ ระดับสมาธิมาน 1-4

ถ้าเป็นที่วัดพะเอ้า ปริญญาตรีใบแรก คือ
อานาปานสติสมาธิ เมื่อผู้ปฏิบัติสามารถ
ฝึกจนอานาปานสติ ได้ถึงฌาน 4
จะสามารถไปฝึกสมาธิในกองอื่น ๆ ได้ไม่ยาก
เหมือนย้ายคณะ แล้วโอนหน่วยกิต
มาถึง 40 คณะ หรือสมถกรรมฐาน 40

เมื่อจิตมีความตั้งมั่น อ่อนควรแก่งาน
และสามารถละระณิรณ คือความคิดฟุ้งซ่าน วิตกกังวลได้แล้ว
จะสามารถฝึกต่อในขั้นสูงระดับปรมาตม์
เหมือนกับเรียนต่อระดับปริญญาโท ปริญญาเอกได้

ในสามัญญผลสูตร

พระพุทธองค์ทรงแสดง

ไว้อีก 8 ลำดับ เรียกว่าวิชาแปด

1. วิปัสสนาญาณ เห็นรูปร่างตามความเป็นจริง
2. มโนมยทธิญาณ สร้างภาพทางใจได้
3. อิทธิวิธีญาณ แสดงฤทธิ์ต่าง ๆ ได้
4. ทิพโสดธาตญาณ มีหูทิพย์
5. เจโตปริยญาณ กำหนดใจคนอื่นได้
6. ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ระลึกชาติได้
7. ทิพจักขุญาณ มีตาทิพย์
8. อาสวักขยญาณ ทำให้อัสวะสิ้นไป

ที่วัดพะเอ้า...ได้แบ่งการปฏิบัติไว้เป็นลำดับ คือ
เริ่มจากต้องชำระศีลให้บริสุทธิ์ก่อน จึงปฏิบัติสมถกรรมฐาน
ต่อด้วย รูปกรรมฐาน นามกรรมฐาน
ปฏิบัติจนอุปบาท วิปัสสนา ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า...

ถ้าได้บวช ยังพอมีสิทธิ์ได้ปฏิบัติ
และได้รับผลดี มีความสุขเป็นขั้น ๆ
ตามสามัญญผลสุข มี 8 ประการคือ

- 1 อนุวัชชสุข สุขจากการ รักษาศีลเจริญศีล
- 2 อภัยเสกสุข สุขจากการ สำรวมปิดกั้นกิเลส
- 3 ฌานสุข สุขจากการ เข้าถึงฌาน
- 4 วิปัสสนาสุข สุขจากการ เข้าถึงวิปัสสนา
- 5 อภิญญาสุข สุขจากการ เข้าถึงอภิญญา
- 6 มรรคสุข สุขจากการ เข้าถึงมรรคจิต
- 7 ผลสุข สุขจากการ เข้าถึงผลจิต
- 8 นิพพานสุข สุขจากการ เข้าถึงนิพพาน

ดังนั้น การปฏิบัติ จึงเป็นไปตามลำดับ
และ มีผลเชิงประจักษ์ เป็นความสุขทุกขั้นตอน
และถ้าไม่บวช ก็ยากที่จะเรียนจบทางธรรม...

ตอนที่ 21

การบริหารจัดการสู่ความมั่นคงพ้น

การจะบริหารจัดการ สู่ความมั่นคงพ้นได้
ต้องรู้กลยุทธ์ แล ความสำเร็จ
และต้องตั้งเป้าหมาย ในี้ เป็นรูปธรรม ที่สามารถวัดได้

ในปฐมปาปนิกุสตร ว่าด้วย
คุณสมบัติของพ่อค้า ที่ทำการค้าดี
คือ ตั้งใจจัดแจงการงานดีสามเวลา
ตั้งแต่ เช้า เทียง เย็น พระภิกษุ ก็เช่นกัน
ต้องตั้งใจจัดแจงการงานดี คือ เจริญสมาธิ
ทั้งสามเวลา คือ ตั้งแต่เช้า เทียง เย็น

ซึ่งพระพุทธองค์ ทรงรับสั่งให้
ภิกษุทั้งหลาย จงเจริญสมาธิ
เพื่อจะได้ รู้ชัดตามความเป็นจริง...

ดังนั้น กุญแจแห่งความสำเร็จคือ สมาธิ
ทั้งสมถะและวิปัสสนา ซึ่งเป็นนามธรรม
ไม่สามารถวัดได้ แต่ที่พอจะวัดได้ คือ
จำนวนชั่วโมงการปฏิบัติ ซึ่งพอจะตั้งเป็น
เป้าหมายว่า วันละเท่าไร เดือน ปีละเท่าไร
จะมาตั้งเป้าว่า ต้องบรรลุฌานสมาธิ
หรือให้ได้มรรคผลนิพพาน ปีนั้นปีนี้
เป็นเรื่องที่ทำไม่ได้...

แต่ถ้าเชื่อว่า ถ้าทำถูกวิธีการแล้ว จะได้รับผลที่ถูกต้อง
จำนวนชั่วโมงในการปฏิบัติ สามารถเป็นเป้าหมายได้

เราจึงใช้การตั้งเป้าหมาย ที่จำนวนชั่วโมงการปฏิบัติ
และสะสมชั่วโมงการปฏิบัติเหมือน...ทรัพย์ที่มีค่า
ชื่นใจทุกครั้ง ที่ย้อนกลับไปพิจารณา
จะปฏิบัติก้าวหน้าหรือไม่...ก็ชื่นใจ
เพราะเป้าหมาย ไปอยู่ที่การปฏิบัติ
อยู่ที่หนทางเดิน ไม่ได้รอคอยมุ่งหวัง
จะเสปย์สุข ที่จุดหมายปลายทาง

พอคิดได้ดั่งนั้น ก็เริ่มทบทวนว่าตอนนี้
เรามีชั่วโมงการปฏิบัติเท่าไรแล้ว
เริ่มบันทึกครั้งแรก ตอนบวชเป็นพระ
เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2555
ลองทบทวนได้ว่า ตอนเป็นสามเณร
อยู่ที่เมืองไทย รวมได้ประมาณ 700 ชั่วโมง
ปฏิบัติที่อินเดีย 800 ชั่วโมง
ก่อนบวชพระ 1100 ชั่วโมง

จะจดบันทึกไว้สี่แบบ คือ
หนึ่ง...ยอดรวมทั้งหมด ตั้งแต่บวชสามเณร
สอง...ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติที่วัดพะเอ้า
สาม...ตั้งแต่เริ่มบวชเป็นพระภิกษุ
สี่...ยอดสะสมแต่ละปี

ตอนบวชพระ เป็นช่วงเข้าพรรษาพอดี
ตั้งเป้าเลยว่า พรรษาแรกต้องให้ได้
1000 ชั่วโมง คิดเฉลี่ยเป็นวันต้อง
ปฏิบัติให้ได้ 11 ชั่วโมง ไม่ใช่่ง่ายเลย
บางวันทำได้แค่ 8-9 ชั่วโมง...
ต้องชดเชยวันหลังอีก วันละ 12-13 ชั่วโมง
พอออกพรรษาไม่ครบ...
ต้องชดเชยอีก หลายวันเหมือนกัน
แต่ก็ทำให้เรามีความสุขกับการปฏิบัติ ได้อย่างสม่ำเสมอ
และได้ฉลองกับยอดสะสม
ที่ได้เต็มहार้อย และได้เต็มพันอยู่บ่อยๆ
ตอนสะสมได้हार้อยแรกที่พุทธคยา ก็รู้สึกภูมิใจแล้ว
แต่พอมาที่วัดพะเอ้า สองสามพันต่อปี เป็นเรื่องเล็กมาก
เพราะที่วัดท่านปฏิบัติ ๆ กันเป็นกิจวัตรอยู่แล้ว

มาคิดดูในชีวิตห้าสิบปี ไม่เคยฝึกอะไรได้ต่อเนื่องนานขนาดนี้เลย
ออกบวชมาครบสองปี สะสมได้เกือบห้าพันชั่วโมง
เกิดกำลังใจตั้งเป้าหมายเลยว่า...
อายุครบ 50 ปีต้องให้ได้ 10,000 ชั่วโมง
ยังมีเวลาเหลืออีกสองปี
ปีละสองพันहार้อย เป็นเรื่องที่ทำ
และก็ได้ฉลองหนึ่งหมื่นชั่วโมงจริง ๆ

ในวันเกิดโยมแม่
30 พฤศจิกายน 2558
ตอนนี้มีเป้าหมายใหม่ 100,000 ชั่วโมง
ฉลองอายุครบ 80 ปี...

ตอนบันทึกได้เกือบปี...เกิดความคิดขึ้นว่า
บันทึกแต่ปริมาณ...น่าจะมีการบันทึกคุณภาพด้วย

เลยลองมาคิดว่า
อะไรเป็นตัวชี้วัดคุณภาพ ของนักปฏิบัติ
สรุปได้ห้าข้อ แล้วให้คะแนน
เป็นดาวทุกวันเหมือน ดาวเด็กดี
แต่เป็นดาวนักปฏิบัติดี ระดับห้าดาว

จากประสบการณ์การปฏิบัติ
เรื่องสุขภาพ เป็นปัจจัยที่สำคัญมาก
ถ้าสุขภาพไม่ดี ก็หมดสิทธิ์ที่จะปฏิบัติ
กำลังสมาธิ จะตกลงไปมาก
ตั้งนั้นสามดาวแรก จึงเป็นเรื่องสุขภาพ
ดาวที่หนึ่ง...ขับถ่ายได้ดี ตอนเช้า
ดาวที่สอง...ออกกำลังกายได้ดี ตอนเย็น
ดาวที่สาม...นอนหลับสนิท สี่ทุ่มถึงตีสี่
ส่วนอีกสองดาว...เป็นปัจจัยส่งเสริมอื่น ๆ

ได้แนวคิดจากพระสูตร
ที่ พระพุทธเจ้า ทรงสอนไว้ว่า
ผู้จักทำนิพพานให้แจ้ง
ต้องเป็นผู้โดดเดี่ยว ยินดีในความสงัด
เพื่อจะรักษา นิमितแห่งสมณะวิปัสสนา ได้
ดาวที่สี่...เลยเป็นดาวพุดน้อย
วันละไม่เกินห้าครั้ง ห้าประโยค ดาวนี้ทำยาก
เพราะตอนหลังเริ่มมีกิจกรรมมาก
ต้องเปลี่ยนเป็น ดาวท่องจำพระบาลี
วันละคาถาแทน ปีหนึ่งจะได้ 365 คาถา
ทำให้ตอนนี้ สามารถจำพระปริตรได้
และมั่นใจว่า จะจำพระปาติโมกข์ได้
ชื่นใจมาก...ที่จะได้จำสิ่งที่มีค่าสูงสุด

ดาวที่ห้า...นั่งสมาธิได้บัลลังก์ละ 3 ชั่วโมง
เป็นมาตรฐานคุณภาพของ สมาธิ
ตอนหลังก็ต้องลดลงเหลือ สองชั่วโมงครึ่งบ้าง
ชั่วโมงครึ่งบ้าง ตามสถานการณ์
เวลาตั้งเป้า ก็เมตตาตัวเอง
ไม่ต้องถึงร้อยเปอร์เซ็นต์
ได้โดยเฉลี่ยสามดาว...ก็เยี่ยมได้แล้ว
และต้องปรับตามช่วงเวลา

การบันทึกมีประโยชน์มาก
นอกจากจะชื่นใจกับบุคคล ที่สะสม
ยังเป็นการทำงาน วิจัยการปฏิบัติ
ทำให้เข้าใจเหตุปัจจัย
ที่ทำให้การปฏิบัติ ก้าวหน้าดีหรือไม่
แต่ที่สำคัญที่สุด คือ ทำให้เราได้บริหารเวลา
เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ได้อย่างมีความสุข...

มาคิดดู...ห้าสิบปีที่ผ่านมา
ได้มีชีวิตช่วงเกือบสี่ปีหลังนี้
ที่ใช้เวลาอย่างคุ้มค่าที่สุด
เพราะจริง ๆ แล้ว ต้นทุนชีวิตแพงมาก
ได้เกิดเป็นมนุษย์ทั้งที ก็แสนยาก
และเวลาก็เหลือน้อยเต็มที
โดยเฉพาะช่วงวัยแห่งปัญญา ที่ยังแข็งแรงอยู่
และถ้าคิดเป็นจำนวนเงิน ที่ได้ลงทุนลงแรงมา
คงจะประมาณไม่ได้...
โดยเฉพาะยิ่งถ้าเทียบกับ พระพุทธเจ้า
ที่ท่านทรงสละราชบัลลังก์
ตลอดจนถึงระยะเวลา ที่ท่านบำเพ็ญบารมีมา
ต่างกัณลิบลับ...

ดังนั้น

ต้องใช้ชีวิตให้คุ้ม
กับ ต้นทุนที่แสนแพง
ทำสิ่งที่คุ้มค่าที่สุด
คือ...

มุ่งมั่น บริหารจัดการหลุดพ้น ให้สำเร็จ...

ตอนที่ 22

ได้สร้างสวรรค์ในผู้ปฏิบัติธรรม

“มีความสุข...ที่มีเจ้านางในม่อเป็น พระพุทธเจ้า
มีความสุข...ที่ได้สร้างสวรรค์ในผู้ปฏิบัติจริง ๆ

เพิ่งเป็นสถาปนิกเต็มตัวคราวนี้
แต่ก่อน เคยได้งานออกแบบโบสถ์
ตั้งแต่ตอนเรียนจบใหม่ ๆ เพราะได้ไปพักวัดไทย
ที่เมืองปารีส ประเทศฝรั่งเศส
แต่ตอนนั้นศรัทธาไม่ถึง ทำงาน ทำไม่สำเร็จ

ตอนหลังก็ได้งานวัด อีกหลายงาน
แต่ใจก็ไม่มีศรัทธา ที่จะสร้างโบสถ์สร้างวิหาร
ชอบที่จะสร้าง สถานปฏิบัติธรรม มากกว่า
ใครมาแจกซองทำบุญก็เฉย ๆ ช่วยแบบขอไปที

ตอนนั้น คงเห็นว่าโบสถ์มีมากแล้ว
แต่ชอบอาสา ทำพิพิธภัณฑน์ ในวัด
หรือพัฒนาบูรณะวัดเก่า ดีกว่า
ได้อาสาช่วย โยมอาจารย์ภูธร ภูมธน
ทำในจังหวัดลพบุรี อยู่หลายวัด

ตอนก่อนบวช ก็ได้ช่วยออกแบบวิหาร
ที่ศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนเวฬุวัน ที่ขอนแก่น
ก็ไม่ได้สร้าง ศรัทธายังไม่ถึง อีกเช่นกัน
แต่มีแปลกอยู่อย่าง...ไม่รู้ตั้งจิตอธิษฐานอะไร
มักอยากจะสร้างสวรรค์ให้กับผู้ปฏิบัติ

ตั้งแต่ได้รับแรงบันดาลใจ และ ความประทับใจ

การปฏิบัติกับโยมแม่สิริกรินชัย

ตอนนั้นจัดที่ สนามกอล์ฟสปริงฟีลด์

ได้ปฏิบัติร่วมกับกลุ่มนักศึกษาเอแบค

สัปดาห์ละมาก...เหมือนปฏิบัติอยู่บนสวรรค์

กับเหล่าบรรดานางฟ้าเทวดา

ตั้งจิตอธิษฐานเลย

ขอให้ได้เป็นผู้จัดปฏิบัติ...ที่มีสถานที่สัปดาห์ละ

ขอให้ได้สร้างสวรรค์...ให้ผู้ปฏิบัติธรรม

หลังจากนั้น พอมมีโอกาส

ก็ใช้โรงเรียนเป็นที่จัดปฏิบัติธรรม

ใช้บ้านพักที่วิมลรัตน์ เป็นห้องปฏิบัติธรรม

มีอยู่ช่วงหนึ่ง ต้องไปดูที่ดินแถวปากช่อง

เพื่อเป็นที่พักตากอากาศ ให้โยมน้ำปุด

ก็พยายามดูที่สร้าง ศูนย์ปฏิบัติธรรม

อยากได้ที่ดินอยู่บนเนินเขา โลงเย็นสบาย

สูงจากระดับน้ำทะเล ตั้งแต่ 500 เมตร ขึ้นไป

มีที่ลาดไปทางทิศตะวันออก หรือทิศเหนือ

สามารถเห็น พระอาทิตย์ขึ้นได้ในตอนเช้า

และไม่ห่างไกลจากหมู่บ้านมากนัก

ก็หาได้อยู่สองแปลงเล็ก ๆ ที่ปากช่อง

แต่ไม่รู้ว่า จะมีที่ดินแปลงใหญ่
ขนาด 250 ไร่ และได้สเปคตามนั้น
ที่สูงกว่า สวยกว่า เย็นกว่า รอให้สร้าง
อยู่ที่ เมืองเฮโฮ ประเทศพม่า อยู่แล้ว
รีบอาสา ขอโอกาสพระอาจารย์เรวตะเลย
ด้วยใจที่อยากตอบแทนคุณท่านอยู่แล้วด้วย
ในตอนนั้น ยังไม่มีใครช่วยท่านจริง ๆ

ตอนแรก...ท่านก็เป็นห่วงกรรมฐานเรา
พอช่วยทำได้วันสองวัน พอเป็นรูปเป็นร่าง
ท่านก็ให้ทิ้ง กลับไปปฏิบัติต่อ
แต่ตอนหลัง ทำไปทำมา ก็ทิ้งไม่ได้
กลายเป็นต้องไปส่งแบบ แทนส่งอารมณ์กรรมฐาน

ก่อนกลับเมืองไทย เลยได้กรรมฐานกองใหม่
สถาปัตยกรรมฐานั่ง และวิศวกรรมฐานั่ง
ได้เป็นสถาปนิกประจำตัวพระอาจารย์ไปเลย

พระอาจารย์บอกว่า เป็นกรรมของเราครับ
เรากำลังทำสิ่งที่ไม่สิ้นสุด เพื่อความสิ้นสุด...

เลยได้ใช้ความสามารถ สถาปนิก เต็มที่
และเต็มเปี่ยมไปด้วย ‘ศรัทธา’...

ตอนที่ 23

แสนสุขใจ ที่ได้ปลุกต้นพระศรีมหาโพธิ์

ไม่คิดเลย...

ว่าจะได้เป็นผู้ดูแล...ต้นโพธิ์น้อย
ที่เป็นลูกหลาน ...ของต้นพระศรีมหาโพธิ์

ชีวิตนี้...

ผูกพันกับ ต้นโพธิ์ จรุง ๆ

ตอนไปที่ประเทศศรีลังกา เมื่อสิบกว่าปีก่อน

ได้ไปที่ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์

อันเป็นต้นที่เกิดจากกิ่งด้านขวา

ของต้นพระศรีมหาโพธิ์ที่พุทธคยา

ที่พระนางสังฆมิตตาเถรี พระราชธิดา

ในพระเจ้าอโศกมหาราช

ได้นำไปถวายแด่ พระเจ้าเทวานัมปิยะติสสะ

ซึ่งท่านได้ทรงปลูกไว้ที่กรุงอนูราธปุระ...จวบจนถึงบัดนี้

ที่ตรงนั้นมีบรรยากาศ ที่สงบเย็นมาก

ได้ไปยืนตรงหน้ารูปปั้น

ของพระนางสังฆมิตตาเถรี

ที่กำลังยืนถือ ต้นพระศรีมหาโพธิ์

แล้วเกิด ปิติซาบซึ้ง น้ำตาไหลไม่หยุด

รู้สึกประทับใจ ถึงสิ่งที่ท่านได้ทำ...

คือได้นำพุทธศาสนามาพร้อม กับ...ต้นโพธิ์ตรีสิริ

เพื่อมาเผยแผ่ในประเทศศรีลังกา

ซึ่งเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่มากจริง ๆ

ไม่คิดเลยว่า
จะได้เป็นผู้ดูแลต้นโพธิ์น้อย
ที่เป็นลูกหลานของ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ต้นนั้น
และได้ยืนถือ...แบบเดียวกัน
เพื่อจะส่งมอบให้สมเด็จพระพุทธชินวงศ์
ทรงปลูกที่...ศูนย์ปฏิบัติธรรมนานาชาติอ่างทอง
เป็นสาขาของวัดพะอ้า
มีพระอาจารย์เรวตะ เป็นพระกัมมัฏฐานาจารย์

ยังปลื้มใจไม่หาย...
ต้นศรีมหาโพธิ์นี้
มีพระเถระชาวศรีลังกา มอบให้พระอาจารย์เรวตะ
เพื่อนำมาปลูกที่เมืองไทย...
เพราะทราบว่า ท่านจะต้องไปดูแลอยู่ที่นั่น
อาตมาได้มีโอกาส ดูแลพักฟื้นต้นโพธิ์น้อย
อยู่ที่กุฏิสามสัปดาห์...เป็นช่วงที่ปีติสุขที่สุด

ได้เข้าใจว่า ถ้าเราทำได้ทำอะไร
ด้วยความเคารพศรัทธา ในพระพุทธเจ้า
เป็นเรื่องที่มีความสุข เหมือนได้อยู่ใกล้ชิดพระองค์
และการได้เห็นการเจริญเติบโต
ก็เป็นเรื่องที่มีความสุข...เช่นกัน

ได้รดทั้งน้ำ น้ำนม และสวดโพธิคาถาถวาย
เหมือนตอนอยู่ที่ พุทธคยา อินเดีย
ตอนแรกทำท่าไม่ค่อยดี เพราะเดินทางมาไกล
จากศรีลังกา ไปวัดพะเอ้าเมาะลำไยก่อน
แล้วต่อไปพักที่วัดเฮโฮ เป็นเดือน
จึงได้กลับมาย่างกุ้ง แล้วถึงบินต่อไปยังอ่างทอง
ยอดเริ่มเนา ไบก็เหลือ ร่วงไปหลายใบ
โชคดีที่ หลวงพี่กุริ เล่าให้ฟังว่า
ถักรดด้วยน้ำนม ต้นโพธิ์จะฟื้นตัวได้ไว
เหมือนในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช
ที่มีนางสนมอิจฉา ว่าท่านไปสนใจแต่ต้นโพธิ์
เลยนำน้ำร้อนไปราด จนต้นโพธิ์เกือบตาย
แต่รอดมาได้เพราะน้ำนม
เราเลยลองทำดูบ้าง...

ผลปรากฏว่า ต้นพระศรีมหาโพธิ์
แตกกิ่งผลิใบได้ไวมาก
เติบโตเร็ว...จนน่าแปลกใจ
ใจก็ยินดี คิดว่าโชคดีที่ได้สร้างพระเจดีย์
ไว้เป็นที่เคารพสักการะใน พระพุทธเจ้า
ไปอีกตราบนานแสนนาน...

ขอให้วิธีการปฏิบัติฯ
ตามคัมภีร์วิสุทธิมรรค

ที่พระอาจารย์ใหญ่ พะเอ้าตอยะ สยาดอ
และ พระอาจารย์เรวตะ
นำมาเผยแพร่ ในเมืองไทย

จงงอกงาม...ดุษพระศรีมหาโพธิ์ เช่นกันเทอญ...

จะมี ใครบ้างหนอ...

ที่อยาก...จะเดินทาง

ในเกาะคุ้มกันแห่ง...ศีล

บนบัลลังก์แห่ง...สมาธิ

ในยานยนต์แห่ง...ปัญญา

แล้วทะยานออก...จากสังสาร

ชื่อเรื่อง มื้ออะไรน่าคิด ชีวิต 50 ปี...บันทึกการเดินทางที่มีสิ้นสุด

ผู้แต่ง พระรจ โพธิญาณ

เจ้าของ

ชมรมไผ่ธรรมวันพุธ และ สำนักพิมพ์ใจใส

สำนักพิมพ์ใจใส

77 ซอยเอกทศ ตำบลทะเลชุบศร

อำเภอเมืองลพบุรี จ.ลพบุรี 15000

โทร 036-411678

พิมพ์ครั้งที่ 1

มิถุนายน 2560

จำนวนที่จัดพิมพ์ : 4000 เล่ม

จำนวนหน้า : 168 หน้า

ประเภทของสิ่งพิมพ์ หนังสือ

ออกแบบรูปเล่ม

บริษัท เซีย ครีเอทีฟ จำกัด

137 ซอยสุขุมวิท 81 ถนนสุขุมวิท

แขวงพระโขนงเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10260

Tel : 02-311-2156, 081-732-7893

Fax : 02-742-6754

E-mail : ziacreativestudio@gmail.com

ภาพประกอบ

คุณชลีพา ดุลยากร (นะโม)

พิมพ์ที่

บริษัท ไซเบอร์พริ้นท์กรุ๊ป จำกัด

959 ซอยสุทธิพร ถนนประชาสงเคราะห์

แขวงดินแดง เขตดินแดง กทม 10400

โทร 02-641-9135-8 โทรสาร 02-641-9139

E-mail : info@cyberprintgroup.co.th

Website : www.cyberprintgroup.co.th

พิมพ์เป็นธรรมทาน ห้ามจำหน่าย

สำนักพิมพ์หัวใจ

ชมรมผู้พิการทางตา และ สำนักพิมพ์หัวใจ